

SMŪGIAI Į NUGARĄ

JAUNUOLIŲ DEMONSTRACIJOS PRIEŠ KARĄ VIETNAME IR KAI KURIE SENATORIŲ PARTIJAI SUSTABDYTI BOMBARDAVIMĄ GALI TIK PRAILGINTI JAV KELIĄ Į LAIMĖJIMĄ TARPTAUTINĖJE POKERIO PARTIJOJE. KUR DAUGIAU PASIKLIAUNAMA BLEFU, NEGU REALIA JĖGA. — JAV GALI LAIMĖTI TIK TUO ATVEJU, JEI SAVO PARTNERIUS ĮTIKINS, KAD YRA TIKRAI PASIRYZUSIOS LAIMĖTI.

Vytautas Meškauskas

Did, šeštadienį penkiolika tūkstančių jaunuolių demonstravo prieš Washingtono Baltųjų Rūmų, o keliasdešimt net prie prezidento Johnsono dvaro Texase. Demonstrantų tikslas buvo pareikšti nepasitenkinimą administracijos politika Vietname. Tai turbūt pirmas atstikimas JAV, kad jaunimas parodė tokį didelį susidomėjimą politika. Iki šiol pavasarinis nerimas buvo išsilaikęs mergaičių bendrabučių užpuildinėjimu ir kelnaičių pagrobimu. Žinia, ir dabartinės demonstracijos galima žiūrėti su tam tikru atlaidumu ir net šypsena. Tačiau iš kitos pusės, gavome labai akivaizdų įrodymą, kaip lengva žmonėms susukti galvą ir partizaninį karą, apie kurio techniką kiek plačiau kalbėjome praeitame Dirvos numeryje, perkelti ir į pačias JAV.

Kai žmonių laisvė yra niekinama komunistiniuose kraštuose -- dėl to niekas nesijaudina, bet kai nuolatiniam komunizmo plėtimuisi buvo pasipriešinta, ar greičiau tik bandoma kiek pasipriešinti, staiga pasipylė protestai. Kai kažkur Vietname buvo pavartotos dujos, kurias policija vartoja beveik visuose kraštuose ir kurių tikslas yra ne žmogų užmušti, bet tik laikinai jį padaryti neveiksmingu, Amerikos laikraščiai buvo užversti protesto laiškais, prieš tai buvo pasisakyta vedamuose, net chikagieščių Naujųjų neišskiriant! Bet kai komunistiniai partizanai žudo niekuo nedėtos žmones -- vien 1964 m. P. Vietname buvo nužudyta 400 kaimo senelių ir mokytojų -- dėlto irgi niekas nesijaudina. Girdi, reikia pakeisti politines ir ūkines sąlygas, kurios įgalina partizaninius veiksmus!

Kokios gi sąlygos? Amerikoje priverčia protestuoti prieš savo krašto vyriausybės politiką? Ir dar taip, kad pasitarnaujama prieš propagandai. Juk savaimė aišku, kad žinios apie tokias demonstracijas gali tik paskatinti komunistinius partizanus Vietname dar atkakliau pulti, o Washingtono administraciją spaudžia nusileisti!

Tokios demonstracijos buvo galimos, dar daugiau -- jos tiesiog išplaukė iš ligšiolinės politikos, kuri prieš 20 su viršum metų prasidėjo su antruoju pasauliniu karu ir buvo, taip sakant,

apvairnuota Jaltoje. Ir sutinkant kad JAV negali išgelbėti visų pasaulio kraštų nuo įvairiausių problemų, įskaitant ir komunistinius perversmus, čia pat reikia pastebėti, kad JAV negali grįžti į savo kiaušį, palikdamos likusį pasaulį savo likimui. Tai dėlto, kad toks elgesys ilgainiui nukreiptų jėgos balansą JAV nenaudai. Pagaliau JAV, prisidėdamos prie Europos sugriovimo, pačios turėjo priminti tam tikrą atsakomybę už sugriovimo pasekas. Vietojeto, kad tai supratus, vis daugiau ir daugiau norima tikėti komunistinių režimų pasikeitimą gerą pusę. Žinia, viskas keičiasi, tačiau net tuo atveju, jei sovietai atsakytų nuo komunizmo išplėtimo idealo ir pradėtų vesti daugiau nacionalinę "rusišką" politiką -- ir tuo atveju jie pasilieka normalūs JAV konkurentai visose srityse.

Būtu dar pusė bėdos, jei to nesuprastų nuotykių ir stipresnių pergyvenimų iešką jaunuoliai, blogiau, kad to nenori suprasti net senatoriai kaip Alaskos Ernest Gruening (dem.) ir net pats senato užsienio reikalų komisijos pirmininkas J.W. Fulbright (dem. Ark.), kurį velionis McCarthy pravarė žiauriai Halfbright. Tas sekmadienį pareiškė, kad, rasit, būtų gera bombardavimą sustabdyti ir tuo būdu duoti komunistams progos apsigalvoti.

Reikia tikėtis, kad to patarimo nebus paklausyta. Visi stebėtojai kol kas yra vieningos nuomonės, kad bombardavimas, nors ir labai pavėluotas, iki šiol atnešė labai gerų rezultatų. Jis sustiprino pietų vietnamiečių moralę ir buvo labai nemaloni staigmena komunistams. Kovos Vietname bus tik tada sustabdytos, kai komunistai įsitikins, kad jos jiems nenaudingos ir JAV nebijos pavartoti, reikalui esant, visą savo galybę.

O toji galybė yra tikrai labai įspūdinga. Gynimo Sekretoriaus McNamaro pareiškimu U. S. News & World Report savaitraštyje, JAV persvara prieš sovietus raketų srityje yra 4 ar 3 prieš 1. Kitaip sakant, jei sovietai netikėtai užpultų JAV ir net užmuštų 100 milijonų žmonių, JAV dar turėtų pakankamos jėgos sunaikinti tuos 250 tūkstančių Sovietų Sąjungoje, kurie verti atominių bombų. Sovietai tai žino ir, žvalgybos žiniomis, visai ir nesirengia JAV šioje srityje aplenkti.

Vasario 16 Gimnazijos mokinių eiseną į naująjį pastatą.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS NAUJO PASTATO ĮKURTUVĖS

Vytautas Alseika

Balandžio 11 d. lijo, bet tai nekludė Lietuvos trispalvei plėve suoti Vasario 16 Gimnazijos bokšte ir lietuviams rinktis į ypatingas iškilmes -- naujojo pastato pašventinimą. Po beveik dviejų metų statybos pastatas jau baigtas ir trūksta tik vidaus įrengimų -- baldų.

Iškilmėms ypatingą svorį teikė specialiai atvykęs Europos Lietu-

vių vyskupas Pr. Brazys. Tą dieną jis atlaikė pamaldas vietos bažnyčioje ir jam asistavo kun. K. Riaubinas, kun. V. Šarka ir kun. V. Damijonaitis.

Po pamaldų visi svečiai, mokiniai ir mokytojai burlaivis ties senąja sale, iš kurios eiseną vyko į naująjį pastatą. Lietaus nepaisant, eiseną įvyko pagal nustatytą tvarką. Juostos perkėpimą atliko Baden-Wuerttembergo valdžios atstovas S. Schwarz, o durų atrakinimą direktorius kun. B. Liubinas. Vysk. P. Brazys pašventino visas patalpas. Po to svečiai (jų buvo apie 200) susirinko naujo pastato valgykloje, kur vyko iškilmingas įkurtuvių aktas.

Vysk. Brazys sukalbėjo maldą ir į susirinkusius kreipėsi vokiečių ir lietuvių kalbomis. Vokiečiams dėkojo Sielovados vardu už jų įstaigų paramą lietuvių tautai Vokietijoje ir už pagalbą (materialinę) siekiant užbaigti naujuosius rūmus. Vyskupas kalbėjo: neabejoju, kad šioji Gimnazija bus naudinga ne tik lietuviams, bet ir vokiečių tautai. Lietuviams tartame žodyje jis pažymėjo, kad balandžio 11 dienos iškilmės yra atsikvėpimas ne tik Vokietijos Lietuvių Bendruomenėi, bet ir viso pasaulio lietuviams. Vyskupas teigiamai įvertino lietuvių ir evangelikų moksleivių tarpe esantį sutarimą. Po Vyskupo Brazio kalbos sekė mok. Friso Skėrio sukalbėta maldą ir Tėve mūsų. Negalėjus atvykti evangelikų dvasiškiams, Skėrys buvo įgaliojtas juos atstovauti.

Direktorius kun. B. Liubinas kalbėjo vokiškai. Vokiečiams skirtoje kalboje Liubinas dėstė visą statybos eigą, pažymėjo, kad mintis pradėti kelti prieš penkeris metus. Per tą laiką buvo įvairūs projektai ir nuolat kilo statybos kaštai. Kai kurių bendruo-

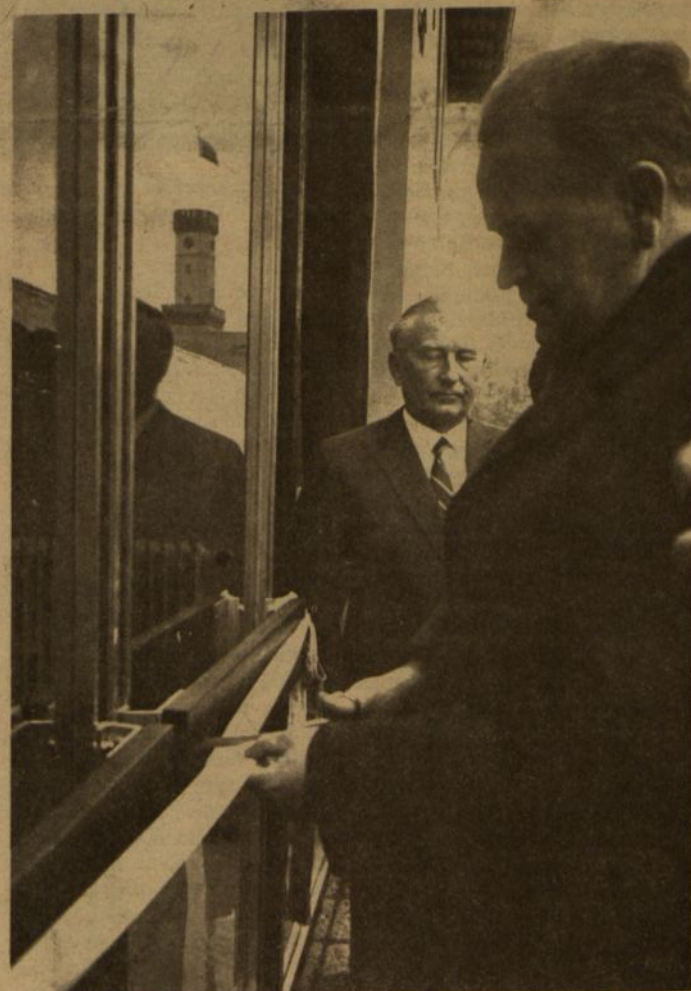
menės veikėjų jau nebėra gyvųjų tarpe (pirmąjį projektą paruošęs inž. L. Prosinskis, adv. J. Baltaitis). Valdyboje vienintelis išlikęs -- Liubinas. Vokiečių valdžios (Baden-Wuerttemberge ir Bonnoje) dėka žymiai palengvėjo pastato finansavimas. Pats Liu-

binas besilankydamas pernai JAV-se surinkęs 20,000 dol., bet būvę svarbiausia, kad padidęs Gimnazijai dėmesys ir šiuo metu lėšos jau aktyviai telkiamos. Direktorius savo kalboje dėkojo Dievui, lietuvių Tautai, vokiečiams, visiems aukotojams ir ypatingai Valdybos reikalų vedėjui A. Marifinui.

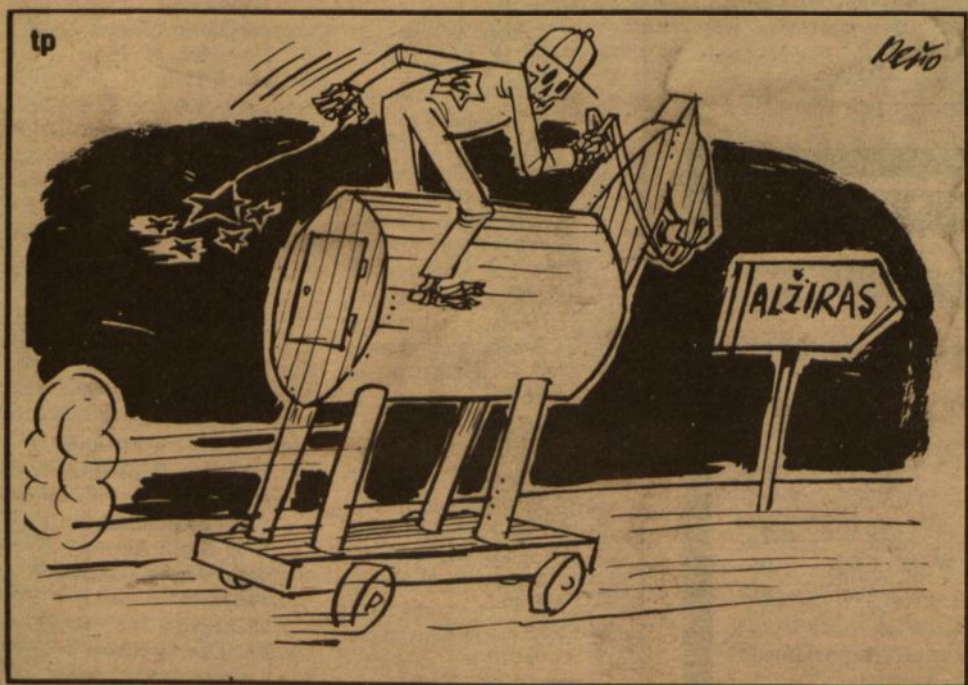
Abu Vokietijos valdžios atstovai -- Sepp Schwarz ir M. Lueder perdavė savo ministerijų sveikinimus ir išdėstė vokiečių valdžios nusistatymą remti pabėgusių kultūros darbą, siekti, kad šie, savo kalba bei papročiais puoselėję tautos tradicijas. Schwarz priminė lietuvių mokytojų Gimnazijoje idealizmą, priminė ir suskaldytos vokiečių tautos likimą ir pareiškė įsitikinimą, kad lietuvių tauta turės sušilauti laisvės. Schwarz dar patikino: vokiečiai ir toliau remis Gimnaziją, nes gal šie rūmai ir per maži, gal teks juos didinti, tačiau, jis pabrėžė, patys lietuviai turi parodyti, kad jie savo kultūra domisi, kad remia Gimnaziją.

Dr. A. Gerutis sveikino Lietuvos Diplomatines Tarnybas vardu. Linkėjo, kad Vasario 16 idėja mus visus jungtų ir ta proga pažymėjo, kad garbės lentoje salėje (senajame pastate) šveicarai lietuviai įrašyti, kaip savo metu daugiausia aukoję Gimnazijai (paminėjo ir inž. Stankaus vaidmenį). Sveikino ir šveicarijos lietuvių vardu. JAV lietuvių vardu trumpai kalbėjo dr. A. Musteikis -- nurodęs, kad jis neoficialiai atstovauja Gimnazijos re-

(Nukelta į 3 psl.)

Baden-Wuerttembergo valdžios atstovas S. Schwarz atidarant naująjį pastatą kerpa juostą. Šalia stovi Bonnos vyriausybės pabėgusių ministerijos atstovas M. Lueder. Lange atsispindi senojo gimnazijos pastato bokštas su jame plevesuojančia Lietuvos vėliava.

Penktoji kolona skuba į jaunimo festivalį...

Vasario 16 Gimnazijos mokinės, užbaigusios šokį, lenkiasi žiūrovams...

Schwetach nuotraukos

Išvargę ir išbadę vokiečių kareiviai apleidžia Stalingrado griuvėsius keliaudami į sunkią nelaisvę, iš kurios tik nedaug kas besugrįžo namo.

RYTŲ FRONTE.

(39)

Stalingrado galas

Būdamas nelaisvėje ir vėliau išlaisvintas, Paulus keletą kartų priminė atsitikimą su Seydlitzu, Gen. Rosk, vadovavęs mūšiams Stalingrado centre, buvo liudininku to pasikalbėjimo. Paulus tada pasakė:

-- Dabar, kada aš apleidžiu VI-tos armijos vadovavimą, jūs greičiausiai būsite paskirtas, nes prie Fuehrerio esate persona grata. Noriu paklausti: ar bandysite prasiveržti be jo leidimo? Po trumpos tylos Seydlitzas atsakė:

-- Ne, aš ginsiu Stalingradą. Paulus, lygiai kaip ir Čukovas, savo štabą buvo įrengęs po žeme. Jo štabas buvo per 6 km, į vakarus nuo Stalingrado netoli Gumrako, išmūrytuose po žeme blokhausuose. Generolo Paulus blokhausas buvo tik 4 metrų pločio ir 4 metrų ilgio ir virš lubų buvo 2 metrai sušalusios žemės. Šildomas buvo lentgaliais, atgabenamais iš Stalingrado ir blokhauso anga buvo pridengta antklodėmis, kad vėjas neišpūstytų šilumą.

Lapkričio 24 d. radijo ryšio karininkas štabo viršininkui gen. Schmidtui padavė iš armijų grupės štabo slapta telegramą. Joje buvo pranešama, kad nuo lapkričio 26 d. Dono armijų grupės vadovavimą perima maršalas Mansteinas, kuris stengsis kaip galima greičiau prakirsti kelią VI-tos armijos tiekimui.

Paulus ir Schmidt atsiduso patenkinti. Uždaviny buvo nelengvas, bet davė vilčių. Mansteino planas buvo drąsus. Jis norėjo Či-ro fronte pulti Kalačo kryptimi, kai pietvakariuose gen. Hoth armija puls sovietus Kotelnikovo sektoriuje ir atidarys Paulus armijai kelią.

Gruodžio 12 d. gen. Horth pradėjo puolimą. Sujaudintas Jeremenko susisiekė su Stalinu ir išdėstė savo rūpesčius:

-- Prisibijau, kad Hoth smogs mūsų LVII-tai armijai, apsupančiai Stalingradą į nugarą. Jei Paulus tuo pačiu laiku toje pačioje vietoje puls, mes negalėsime suklūdyti prasiveržimo.

Stalinas susirūpino. -- Laikykites, Aš siunčiu II-ją sargybos armiją, kuri yra geriausia ką turime.

Bet pirm negu II-ji armija atvyks, Jeremenko turėjo savo jėgomis atmušti vokiečių puolimą. Iš Stalingrado fronto jis atitraukė 13-tą korpusą ir metė prieš Hotho 6-tą šarvuotą diviziją.

Penkias dienas vyko žiaurus kautynės prie Aksai. Laimė atvyko Hitlerio pažadėtoji 17-toji

divizija ir priešas galutinai buvo atstumtas. Naktį vokiečiai pasiekė Vasilievką. II-ji sovietų armija jau buvo vietoje, bet nežinrint pasipriešinimo, generolui Rausui su 6-ta šarvuotą divizija pavyko prasilausti net tris kilometrų. Vokiečiai buvo nuo Stalingrado tik per 50 km.

Sovietų generolo Čukovo štabe belaisviai Korfes, Dissel, Pfeffer, Seydlitz ir Crome laukia apklausinėjimo.

Bet tuo laiku "maiše" padėtis pablogėjo. Aprūpinimas maistu ir šaudmenimis 230,000 apsupusių vokiečių pasidarė tragiškas. Vokiečių aviacija nepajėgė atlikti uždavinio, nes neturėjo užtenkamai transporto lėktuvų ir turėjo naudoti bombonešius, netinkamus šiam reikalui.

Gen. Seydlitz sakė, kad reikalinga per dieną gauti 1000 tonų medžiagos VI-tai armijai išsilaikyti. To gal buvo per daug. Būtų užtekę 300 tonų per dieną. Ketvirtasis oro laivynas bandė pergabenti tą normą. Pradžioje sekėsi, bet blogas oras ir sovietų naikintuvai neleido išsilaikyti. Sovietai numušė apie 550 lėktuvų. 300 tonų pavyko pristatyti tik du kartus. Vidurkį imant nuo lapkričio 25 iki sausio 11 d. į dieną buvo pristatoma 104 tonos ir per tą laiką iš Stalingrado išgabenti 24,910 sužeistieji. Aišku, su tokiu pristatymu kareiviai badavo ir ginklams trūko šaudmenų. Bet nežinrint to, jie laikėsi. Kai kareiviai sužinojo apie Hotho armijos artėjimą kilo entuziazmas. Visi sakė, kad Mansteinas ateina juos ištraukti iš "maišo".

Prieš gruodžio 19 d. trumpam laikui "maiše" pasirodė Manstei-

no pasiuntinys Eismann, kurio misija Stalingrado tragedijoje laikoma kulminaciniu tašku.

Paulus su savo štabo viršininku Schmidt gruodžio 19 d. slėptuvėje stovėjo prie teletipo, kuris turėjo dicimetrinį dispozytyvą, leidžiantį per radiją susirišti, sovietams negalint pranešimų perimti.

Skirtą valandą aparatas išmušė Mansteino klausimą:

-- Ar Paulus ir Schmidt jau prie aparato?

-- Taip, -- atsakė Paulus.

-- Trumpai perduokite savo poziciją dėl Eismanno padarytų pa-

-- I. Prasiveržti, kad susisiekti su Hoth, galima tik su tankais. Pėstininkai netinka. Tokiu atveju tankai evakuoja miestą, kurį jie gina nuo priešo puolimų. II. Prasiveržimas nesusijungiant su Hoth galimas jei tai būtinai reikalinga. Rezultate būtų dideli nuostoliai. Kad tai padaryti, reikia užtenkamai benzino. Pėstininkų divizijos kasdien darosi nejudrės, nes baigiami išpaukti arkliai. III. Laikymasis vietoje priklauso nuo armijos aprūpinimo. Iki šiam laikui aprūpinimo normos buvo neužtenkamos.

Ir Paulus padiktavo į aparatą:

-- Rezultate: negalima laikytis.

Manstein paklausė:

-- Kada jūs galėtumėte vykdyti antrąjį atvejį?

-- Pasiruošimui reikalingos trys ar keturios dienos.

-- Klek reikalinga benzino ir maisto.

-- Mažiausiai dešimčiai dienų aprūpinimui 270,000 žmonių.

Už penkiolikos minučių pasikalbėjimas tarp Paulus ir Mansteino teletipo pagalba buvo atnaujintas. Mansteinas padavė įsakymą, VI-tai armijai pradėti "Žiemos audros" operaciją. Po jos turėjo sekti "Perkūno griausmo" operacija, kuri leistų armijai prasilausti iš "maišo".

Kitai sakant paskutinioji operacija reikšė Stalingrado evakuaciją.

Bet ketvirčio milijono žmonių drama buvo tame, kad Hitleris neleido vykdyti antrosios operacijos. Jis dėsė diena iš dienos, vilkindamas duoti leidimą.

Sausio 9 d. sovietai pasiūlė VI-tai armijai pasiduoti, norėdami savo septynias armijas atpalaiduoti Stalingrado fronte ir pulti prie Rostovo. Bet Paulus atmetė pasiūlymą ir sovietai pradėjo didžiąją ofensyvą.

Atkirsti nuo užnugario, išbadę ir be ginklų, vokiečiai didvyriškai laikėsi. Gi sovietai iš savo pusės mūšin metė milžiniškas jėgas.

Sausio 24 d. Paulus kreipėsi į Hitlerį pareikšdamas, kad VI-tai armijai toliau nebėra prasmės laikytis, šiltinė plauna kareivių eiles. Maisto ir šaudmenų trūksta. Kapituliacija neišvengiama. Maršalas Mansteinas parėmė gen. Paulus. Bet Hitleris buvo nepermaldaujamas:

-- Griežtai draudžiu kapituliuoti. Armija turi laikytis iki paskutinio šovinio. Jos didvyriškumas bus neužmirštamas Vakarų išganymui". Sausio 25 d. sovietai atnaujino

Ilgą ir nesibaigianti vokiečių belaisvių vilkstinė per Volgą žygiuoja į Sibirą...

puolimus. Dabar VI-toji armija liko perkirsta.

Sausio 30 d. Hitleris pakėlė Paulus į maršalus. "Niekad vokiečių maršalas nepasidavė (nelaisvę" sakė Keitelis ir Hitleris matyt pakeldamas Paulus į maršalus laukė jo nusižudymo. Bet jis nežinojo, kad Paulus uždraudė savo karininkams nusižudyti. Jis sakė, kad karininkai turi su kareiviais dalintis likimu iki galo.

Sausio 31 d. mūšis praktiškai baigtas. Sovietai pasiekia Univermag, kurio rūsyje Paulus buvo įsitaisęs štabą. Sovietų parlamentaras prisiartinio prie vokiečių ir pasiūlė kapituliuoti. Jį nuvedė į rūsį, kur išbadėjęs Pau-

lus sėdėjo apsuptas savo štabo karininkų. Jis sutiko kapituliuoti ir lydimas savo štabo išėjo į viršų. Čia viskas buvo paruošta kapituliacijai.

Sovietų kareiviai stovėjo abiejose gatvės pusėse su automatais rankose. Fotografai ir kino operatoriai pasiruošę užfiksavimui istorinio momento.

Sužinoję apie pasidavimą, Hitleris pasakė: "Nusižudoma su paskutiniu šoviniu. Aš nepakenčiu kario, kuris pasiduoda... Tūkstančio kareivių didvyriškumas liko suteptas vieno bailio..."

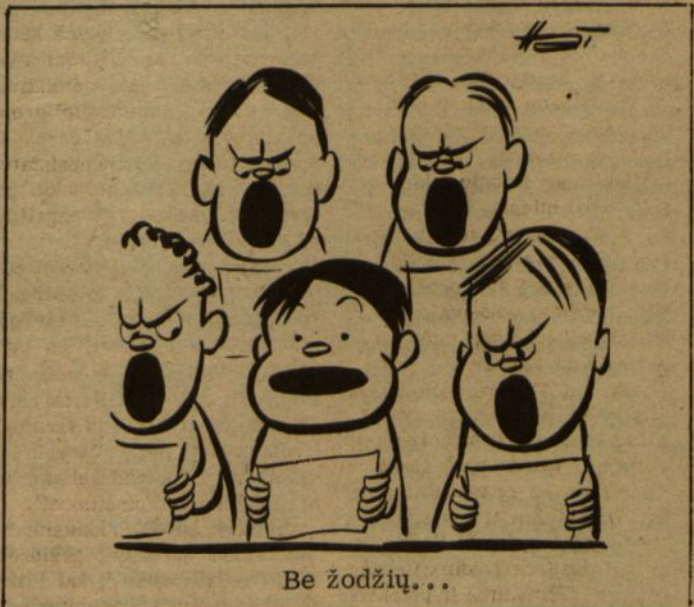
Paskutinieji VI-tos armijos kariai kapituliuojo vasario 2 d. Stalingrado mūšis buvo baigtas.

Kai vasario 3 d. laktūnas Herbert Kuntz atskrido į Stalingradą, jam buvo duotas įsakymas numesti duonos, šokolado ir vaistų, iš apačios niekas į jį nešaudė. Nusileidęs žemiau, apačioje mūšio lauke pamatė juodus šešėlius...

-- Numesk krovinį, -- pasakė jis savo žvalgiui.

Duona ir šokoladas nukrito tarp mirusiųjų. Gyvieji 107,800 žygiavo belaisvės keliu ir iš jų iki šiai dienai namo grįžo tik 6000...

(Bus daugiau)

KAI JŪS NORITE SIŪSTI

SAVO GIMINĖMS AR DRAUGAMS, GYVENANTIEMS U.S.S.R. DOVANŲ SIUNTINIUS, TAI PASIRINKITE SAUGIAUSIĄ KELIĄ:

- Nuspręskite ar jūs norite siųsti iš čia esančių prekių ar užsakyti, pav. Automobilį, Motociklą, Siuvamą mašiną, televiziją ar maisto siuntinį.
- Pasinaudokite patikimos ir turinčios gerą vardą firmos patarnavimu.
- Žiūrėkite, kad firmos personalas turėtų patyrimo ir mokėtų tvarkyti Jūsų užsakymą.
- Patikrinkite ar toji firma turi reikalingus dokumentus.
- Pasirinkite firmą, turinčią ilgą patyrimą tame biznyje.

Kai visa tai persvarstysite, tai įsitikinsite, kad geriausiai Jums tiks turinti jau virš 30 metų patyrimą

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

CENTRAS YRA 716 Walnut St., PHILADELPHIA, PA. 19106
Tel.: WA 5-3455

SKYRIA I:

PHILADELPHIA 632 W. Girard Avenue Philadelphia, Pa. 19123 WAlnut 5-8878	LOS ANGELES 3216 Sunset Blvd. Los Angeles 26, Calif. NO 5-9887
BLOOMFIELD, N. J. 228 230 Montgomery Street Bloomfield, N. J. Phone: 748-8524	MIAMI 2755 Biscayne Blvd. Miami 37, Florida FR 9-8712
BALTIMORE 3206 Eastern Avenue Baltimore 24, Md. DI 2-2374	MINNEAPOLIS, MINN. 217 E. Hennedine Street Minneapolis 14, Minn. FE 2-4908
BOSTON 390 West Broadway South Boston 27, Mass. AN 8-8764	MILLVILLE 19 Westwood Terrace Millville, N. J. 825-5362
CHICAGO 4102 Archer Avenue Chicago 32, Ill. FR 6-6399	NEWARK 263 Market Street Newark 2, N. J. MA 3-1968
Branch 2242 W. Chicago Avenue Chicago 22, Ill. BE 5-7788	NEW YORK, N. Y. 48 1/2 E. 7th St. New York 3, N. Y. GR 3-1785
CLEVELAND 7023 Superior Avenue Cleveland 3, Ohio UT 1-0807	OMAHA 5524 S. 32nd Street Omaha, Nebr. 731-8577
DETROIT 6460 Michigan Avenue Detroit 10, Mich. TA 5-7560	PITTSBURGH 346 Third Avenue Pittsburgh 22, Pa. GR 1-3712
ELIZABETH 943 Elizabeth Avenue Elizabeth, N. J. EL 4-7608	ROCHESTER 683 Hudson Avenue Rochester 21, N. Y. BA 5-5923
HAMTRAMCK 11415 Jos. Campau Avenue Hamtramck 12, Mich. TO 8-7940	SAN FRANCISCO 1236 Ninth Avenue San Francisco 22, Calif. LO 4-7981
KANSAS CITY 18 S. Bethany Kansas City, Kansas AT 1-1757	TRENTON 730 Liberty Street Trenton, N. J. LY 9-9163

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 5-Star FRENCH COGNAC	5th	5.75	5. COINTREAU Liqueur and Brandy	5th	4.75
2. HENRY McKENNA Kentucky Bourbon...	5th	4.98	6. LIEBFRAUMLICH Imp. German Wine ..	5th	.98
3. GLENMORE VODKA	5th	2.98	7. BORDEAUX Imp. French Wine	5th	.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy	5th	3.35			

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštu.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

AR GALIMA IR AR REIKIA PAŽVELGTI KAS YRA UŽ FASADO?

II Pas, karo metu turėjome
progy stebėti savotišką vaizdą
amerikiečių ir anglybombarduo-
jamuose Vokietijos miestuose: iš
po nakties subombarduoti namai,
kurių tik stiprūs fasadai kažkaip
išlikdavo nesugriuvę, tuoj būda-
vo apbrūpinami stiklais, ant lan-
gų sukabinamos užuolaidos, net
gėlės pastatomos, kad tik už-
dengus nuo žmonių akių karo
suniokoto miesto žiaurų vaizdą.
Nesigilinant į tokias vokiš-
ko būdo savybes, nesvarstant
kiek jos geros ar blogos, su fa-
sado puošimo tendencijomis su-
siduriame ir dabar mūsų pačių
lietuviškosiose alėjose.

Tos akį patraukiančio fasado
išlaikymo tendencijos vargina
mūsų spaudą, organizacijas ir jų
veikėjus. Spauda ypač skaudžiai
turi išgyventi tų tendencijų įta-
ką, kuri dažnu atveju susiduria
ne tik su fasado išlaikymo, bet
ir su cenzūros įvedimo tenden-
cijomis. Užmetimai ir priekaiš-
tai, kad iškilėte be reikalo tą
ar kitą negerovę, leidote užsiplū-
ti tą ar kitą instituciją ar orga-
nizaciją, neigiamai pasisakėte
apie vieną iš 24 koncerte padai-
nuotų dainų ir t.t., vis tas laik-
raštis kaltas. O turėjo būti vis-
kas kuo puikliausia, kaip tame fa-
sade...

Ir vis kaltas tas laikraštis,
tas nekalts popierio gabalėlis!
Žmonės, nori pažitūrėti kas yra
už fasado -- smerktini. O kas gi
į tuos laikraščius rašo, jei ne
žmonės? Bet tai nesvarbu. Re-
daktoriai privalo žinoti, kad
'mums' tokie dalykai nepatinka.
Mes norime tikrovę dengiančio fa-
sado, o jūsų (redaktorių) parei-
ga žitūrėti, kad to fasado užuolai-
dos būtų švarios ir gėlytės lan-
guose palaistytos...

Pasaulio Lietuvių Biuletenio
15 nr. vedama į rašoma:
"Ima ir įsisitūbuoja mūsų gy-
venime asmeninio smerkimo au-
ros. Tada imama nežitūrėti darbų
ir reikalo, bet ieškoma klaidų: tu
šioks ir toks, aš tau parodysiu!
Ir neišsitenkama savyje, ein-
nama į viešumą, į spaudą (žr.
dabar kai kuriuos rašymus apie

Vasario 16 gimnaziją ar JAV LB
Chicagos apygardą).

"Tai nėra balsas prieš kriti-
ką, kuri negali būti abejinga tie-
sai. Tai yra balsas prieš kabi-
nėjimąsi, kurį prof. St. Šalkaus-
kis laikė didžiausia sutelktinio
mūsų darbo kliūtimi: 'Jei grupė
žmonių yra suėjusi į darbą su
neigiamai kritiškuoju nusistatymu,
tai aišku savaime, jokio na-
šumo iš tokio darbo negalima
tikėtis'."

Vedamajame tokie darbai pa-
vadinti "bergždumo prabanga".
Bet viskas tuo pavadiniu ir bai-
glasi. Gal ir teisingai. Jei prie
iškeltų klausimų einama tik
'kabinėjimosi' intencija, tai reik-
tytų sutikti su naujuoju terminu.
Tačiau, jei, pvz., Vasario 16
gimnazijos reikalui keliame ne
'asmenišką kabinėjimosi', o
principinio pobūdžio klausimai,
į juos tenka jau kitaip pažitūrėti.
Kas čia 'asmenišką', kai klausi
kodėl toks gimnazijos abiturientų
stiglius? Kai klausi, ar vieno
abituriento išleidimas vertas
kelio tūkstančių dolerių au-
kų, kas čia asmenišką? Ir kodėl
į tą klausimą PLB biuletenis ne-
galėtų pažitūrėti ne vien iš fa-
sado pusės?

LB apygardą, kur ji bebūtų
yra lietuvių bendruomeniniam gy-
venime svarbi institucija. Jei dėl
vienos jų kyla reikalo žmonėms
pasisakyti (kad ir neigiamai), ar
nevertėtų pažvelgti taip pat į
priežastis, ir autoritetingai pa-
reikšti, kad kilę ginčai neturi pa-
grindo. Bet pasisakyti, pristatant
faktinę padėtį, o ne išankstiniu
priekaištų atmetimu, tik todėl,
kad tai priekaištai.

Niekas nenori tvirtinti, kad
mūsų veiklai visai nereikia puoš-
naus fasado. Jam papuošti ir fak-
ty yra užtenkamai. Bet nereikia
ir savęs apgaudinėti iliuzijomis,
kurioms patys pradėjame tikėti,
kiekvieną kritišką pasisakymą iš
anksto atmesdami kaip 'kabinė-
jimąsi'. Bent jau PLB biuletenis
dar nė nebendė įrodyti, kur čia
būta kritikos, kur kabinėjimosi.
(J.Č.)

ir pradėjau kai kam užsiminti
(kartu ir ALT Sąjungos Centro
valdybai), kad tokie filmai yra, ir
kad galima juos paįminti centro
valdybos žinion ir globon. Kai ku-
riems skyriams irgi užsimniau,
kad galėtų surengti vakarėlius,
kur būtų galima filmus parodyti.

Detroito ALTS skyrius pakvie-
tė mane atvažiuoti parodyti tuos
filmus gegužės 15 d.

Filmų turinys:

Pirmasis, juoda - balta: Pre-
zidentas Smetona atvyksta į Cle-
velandą, stotyje pasitinka minia.
Miesto valdybos automobiliais
prezidentas ir palydovai apve-
žiojami parodyti miesto įdomy-
bių. Priėmimas prie miesto ro-
tušės. Atvykimas į Lietuvių Kul-
tūrinį Darželį. Padėjimai vaini-
kų prie Basanavičiaus ir Kudir-
kos paminklų. Keli kalbėtojai svei-
kina, kalba Prezidentas Smetona.
Filmas labai aiškus.

Prie šio filmo sumaniau prid-
urti nuotraukas iš Prezidento
dalyvavimo kitur, kur Prezidento
buvimas nefilmuotas. Nuotraukų
įjungimas padaro pilnesnį, vie-
natinį parodytą Smetonos JAV
buvimo vaizdą...

Laidotuvių filmas spalvotas,

parodo ir namą, kuriame nelai-
minga mirtis atėmė Prezidento
gyvybę. Parodoma vaizdai nuo pa-
šarvojimo laidotuvių namuose iki
paskutinio atsisveikinimo kapi-
nėse. Ir laidotuvių filmas labai
aiškus, nes buvo saulėta, nors
šalta, sausio 13 diena.

Prie šio prijungti spalvoti
Knollwood kapinių ir mauzolie-
jaus vaizdai, kur Prezidentas
Smetona palaidotas, parodoma ir
karsto vieta. Pridėjom iš Cleve-
lando ir Chicagos dienraščių pir-
mų puslapių didelėmis raidėmis
pranešimus apie Prezidento mir-
tį. Pabaigoje, pridėjom Prezi-
dento pomirtinės kaukės vaizdą,
Prezidento Smetonos portretą ir
Prezidentūros vėliavą.

Dabar stengiamės abu filmus
papildyti muzika, paaiškinimais.
B.M. pabaigoje sako: "Dar ir da-
bar tikty parodyti". Taip, Pasifli-
liau ALTS centro valdybai pritaik-
inti dalį vakaro seimo metu New
Yorke filmams parodyti. Skyriai
irgi galėtų rasti didesnes progas
tiems filmams parodyti.

Geriausia tikty tuos filmus pa-
imti ALTS centro valdybos žinion
nes tai yra Lietuvai Vaduoti Są-
jungos palikimas tautininkams.
Tikty rodyti Ramovėnų rengia-
muose vakaruose.

K.S. Karpus
Cleveland

KOVOTOJAI UŽ LAISVĘ.

Draugo dienraščio balandžio
mėn. 12, 13 ir 14 d.d. laidose til-
po J. Šolimo reportažas apie jo
'žygi' į Montgomery, Alabama,
kartu su kitais kovotojais "už
laisvę". Iš to reportažo lyg ir
aiškėja, kokios laisvės J. Šolim-
nas siekia, tat nestebėtina, kad
jis rašo: "Tai buvo atmintina die-
na kiekviena, kuriam laisvė yra
tikėjimas".

Kad truputį atšaldyti J.Š. en-
tuziazmą, tebūnie leista prista-
tyti ir kitokių įspūdžių. Paimkim,
kad ir Congressional Records,
Vol. III March 30, 1965 No. 57,
pusl. 6113-6114 atstovo Dickinson
kalbą. Ir kad nebūtų mano pata-
rimas tuščias, leisikit pacituoti
bent porą ištraukų iš tos kalbos.

Jis sako: "Let me read you a
circular actually handed out to
the marchers by some of those
participating in the march:

Girls - Girls - Girls - Girls -
Girls - Girls

Entertainment and refresh-
ments furnished free to all free-
dom marchers by Hollywood 10
Committee...

Tent 9 will be pitched each
evening ahead of the march and the
gala burlesque review will
begin when the crowd arrives.
Let every good man arrive.

(Note to southern girls: Come
join in the fun if you can cast
off the old-fashioned ideas, whe-
ther of racial bigotry or medie-
val maronic morality...)

Toliau kalbėdamas tas pats at-
stovas pasakė: "Drunkness and
sex orgies were the order of the
day in Selma, on the road to
Montgomery and in Montgomery.
There were many -- not just a
few -- instances of sexual inter-
course in public between Negro
and white."

Toje pat savo kalboje tas pats
atstovas labai gražiai charaktė-
ravo to "žygio" vadus, neišskir-
iant paties vyriausio vado, kurį
buves prezidentas H.S. Truman
pavadino "Troublemaker".

Vienoje savo reportažo vietoje
J.Š. rašo: "Negriuko akys
ašaros, Man atrodo, kad niekada
dar nemačiau tokių tyrų ir bran-
gių ašarų... Jos priminė man ma-
no motinos nekalts ašaras... Ir
tą momentą pajutau, kad savo gy-
venime pirmą kartą sutikau tik-
rą draugą". Ką reiškia tokstan-
čių tremiamųjų Sibiran lietuvių
ašaros? Ar jos nebuvo tokios ty-
ros ir nekalts, kaip to negriuko?
Ką reiškia Lietuvos išlaisvini-
mas, palyginant su ta laisve Ala-
bamoje? Stalinas, Chruščiovas
ir kiti rusai komunistai tai tik
nykštukai prieš tą pabaisą gub.
Wallace, O.NKVD tai tik angelio-
kai, palyginant su garsiais Wal-
lace žandarais.

Atrodo, kad J. Šolimas truputį
pavėlavo ir atskrido į Montgo-
mery tik pabaigtiems ir aša-
roms, kai visas linksnumas jau
buvo pasibaigęs. Nejuo jis būtų
'žygi' pradėjęs nuo Selma ir kar-
tu žygiavęs iki Montgomery, tai
jis būtų turėjęs, gal būtų, links-
mesnį "žygi" ir būtų matęs netik
'nekalts' ašaras, bet ir šio to
linksmesnio ir gal būtų įsigijęs
daugiau draugų ir draugių, ne vien
tik verkiantį negriuką.

A.P.
Cleveland

Svečiai dalyvavę naujojo gimnazijos pastato iškilmingame atidaryme.

Vysk. P. Brazys, asistuojamas kun. V. Domijonaičio ir kun. V. Šarkos, skaito maldą.

IŠKILMĖS VASARIO 16 GIMNAZIOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

mėjų būrelius. Kalbėjo ir ap-
linkinių vietų vokiečiai -- pa-
reigūnai bei dvasiškiai. Hems-
bacho miesto atstovas Gimnazi-
jai padovanojo miesto herbą. Dar
buvo sveikindimų ir raštu, telega-
momis. Paskutinis kalbėjo Gim-
nazijos geriausias mokinys Al-
fredas Starukas -- lietuviškai ir
vokiškai, pabrėždamas mėlę sa-
vo tautai, tautų artėjimo bei vie-
ningos Europos mintį.

Po kalbų sekė meninė dalis.
Buvo deklamuojami eilėraščiai,
vyko inscenizacija "Tykiai, ty-
kiai Nemunėlis teka", atlikti miš-
rūs ir berniukų šokiai. Susirin-
kusiems ypatingai patiko A. Sta-
rukas, su keturiom mergaitėm
temperamentingai sužokęs "Len-
cigėnėlį". Po iškilmių svečiai ir
Gimnazijos personalas turėjo
bendrus pietus.

Iškilmės, kalbos, meno pro-
grama plačiai aprašyta artimųjų
miestų vokiečių spaudoje.

NETOLI EINĄ IŠVEDŽIOJIMAI

Kaip jau esu rašęs, J. Vilka-
itis Naujienose pagarsino social-
demokratų veikėjus. Jų tarpe bu-
vo paminėtas ir gyd. A. Doma-
ševičius. Dirvos 37 numeryje
pacitavau iš komunistų pagrūn-
džio veikėjos E. Tautkutės -
Poželienės atsiminimų knygos,
kuri 1957 m. pasirodė okupuoto-
je Lietuvoje, keletą minčių apie
gyd. Domaševičiaus veiklą nepri-
klausomybės metais.

Š.m. balandžio 5 d. Naujienos
atspausdino J. Vilkaičio straips-
nį, užvardintą -- J. Jurevičiaus
svaisiojimas. Tame straipsnyje
J. Vilkaitis rašo: "Pasiskai-
tęs komunistų cypdavatkės, po-
grūdininkės Eugenijos Tautku-
tės-Poželienės atsiminimų kny-
gą "Takai takeliai į didįjį ke-
lią", J. Jurevičius lyg geležėlę
užtiklo ir nudžiugo suradęs "Tau-
tos duobkasių ir judus". Toliau
J. Vilkaitis rašo: "Eugenija Taut-
kutė-Poželienė atsimintina ne tuo
kas buvo, bet kas norėta, kad bū-
ty". Iš tokio kategoriško tvirtini-
mo neišvengia, iš kur J. Vilkaitis
žino, kad komunistinė veikla lais-
voje Lietuvoje turėjo būti kitokia
negu Tautkutė rašo?

Kaip aš taip ir kiti perskaitę
Tautkutės atsiminimų knygą, už-
tinkame visą eilę žmonių, kurie
nepriklausomybės laikotarpyje
rausėsi po Lietuvos pamatais.
Gaila, bet taip buvo.

J. Vilkaitis nori įtikinti, kad
gyd. A. Domaševičius nebuvo ko-
muistas. E. Tautkutė-Poželienė
visai netvirtina, kad jis toks bu-
vo. Rašo, kad simpatizavo ir fi-
nansiškai rėmė Mopra ir komu-
nistinę veiklą.

J. Vilkaitis rašo: "1918 m. A.
Domaševičius gyveno Vilniuje ir
kada 1919 m. pakartotinai Vilnius
buvo lenkų okupuotas, pasiliko Vil-
niuje ir iš jo pasitraukė žymiai
vėliau, tik lenkų ištremiamas ir
ištrėmimo vieta pasirinko ne
Maskvą, be savo gimimo vietą --
Panevėžį, o tada Lietuvoj jau
buvo įvestas litas". Tautkutė taip
pat tvirtina, kad gyd. A. Doma-
ševičius gyveno Panevėžyje, pas
kuri ji atvykdavo. Pastebiu, kad
litas Lietuvoje įvestas 1922 m.
spalio 1 d. Apyvartoje pasirodė
spalio 2 d. Dabar pažitūrėkime,
ar ištikrųjų gyd. A. Domaševi-
čius iš Vilniaus buvo ištrėmtas
ar pats pabėgo ir apsigyveno Pa-
nevėžyje po lito įvedimo t.y. 1922
m. pabaigoje.

J. Vilkaitis 1958 m. gruodžio
24 d. Naujienose ryšium su iški-
lusiu klausimu, ar socialdemo-
kratas F. Vallukas nedirbo komu-
nistams rašo: "1918 m. gruodžio
8 d. Vilniuje buvo sudaryta Lie-

tuvos laikinoji revoliucinė dar-
bininkų ir valstiečių vyriausybė.
Tų pačių metų gruodžio 16
d. pasirodė tos laikinos valdžios
"manifestas", kurį pasirašė Vin-
cas Kapsukas ir kt. Gruodžio 22
d. Sovietų Rusijos vyriausybės
buvo pripažinta Sovietų Lietuvos
respublika ir jos laikinoji vy-
riausybė".

"1919 m. sausio 5 d. Vilnių pa-
siekė Sovietų Rusijos raudono-
sios armijos okupaciniai daliniai
Lietuvai. Lietuvos laikinoji revo-
liucinė vyriausybė naujai persit-
varkė, pareigoms pasiskirstė ir
naujais jos nariais buvo papildy-
ta: Joffe, Slinkin, inž. Biels-
ku, V. Biržiška, dr. A. Doma-
ševičium ir kit."

"Kapsukinės laikinosios re-
voliucinės valdžios, jau pradė-
jusios veikti Vilniuje, jos rei-
kalų vedėju buvo Vl. Požela,
sveikatos liaudies komisaru dr.
A. Domaševičius, žemės ūkio
liaudies komisaru inž. Bielskus,
mitybos komisaro pavad. teisi-
ninkas Petruškevičius, švietimo
liaudies komisaru V. Biržiška.
Gal jų laimė, jie iš Vilniaus pa-
spruko Kaunan ir išvengė Valiu-
ko likimo".

Vilnius buvo okupuotas 1920 m.
spalio 9 d. Taigi visai aišku, kad
buvęs revoliucinės darbininkų ir
valstiečių tarybos sveikatos ko-
misaras gyd. A. Domaševičius,
anot J. Vilkaičio, paspruko iš
Vilniaus į Kauną, o paskui į
Panevėžį 1920 m. spalio mėn.
pradžioje. Tame laikotarpyje t.y.
1918-1922 m. spalio 1 d. Lietuvoje
kursavo vokiška markė, E. Taut-

kutės-Poželienės teigimu gyd. A.
Domaševičius jomis rėmė komu-
nistinę veiklą Lietuvoje. J. Vil-
kaičio tvirtinimas, kad gyd. A.
Domaševičius atvyko į Panevėžį
po lito įvedimo neturi pagrindo,
nes pats ji sugriovė. E. Tautku-
tės-Poželienės tvirtinimas, kad
ji laikotarpyje 1918-1922 m. at-
vykusį į Panevėžį apsidėdavo gyd.
A. Domaševičiaus bute, gal būtų
teisingas. Kiekvienai veiklai rei-
kalinga lėšų, todėl ji ir rinko.
Ką reiškia ir kas galėjo būti
revoliucinės darbininkų ir vals-
tiečių vyriausybės valdžioje ko-
misaru, kaip kad buvo gyd. A.
Domaševičius -- tiesprindžia
kiekvienas skaitytojas.

J. Jurevičius
Chicago

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

ŠTAI, PAS KĄ TAS FILMAS

Dirvoje, B.M. iš Baltimorės
klausia: "Pas ką yra A. Smetonos
laidotuvių filmas"? Tas filmas
yra pas mane, buvęs Lietuvai
Vaduoti Sąjungos Centro sekre-
torių, geroje rankose, geroje
globoje. Jeigu kam rūpėtų paklaus-
ti, ar filmas išsilaiškė gerai nuo
1941 ir 1944 metų ir tą galiu pa-
sakyti: išsilaiškė visai gerai, nors
galėjo ir sugesti, likti be vertės.

Bet filmai (prezidento Smeto-
nos atsilankymas Clevelande, Lie-
tuvių Kultūriname Darželyje 1941
m. ir antra, prezidento A. Smeto-
nos laidotuvių 1944 m.) taip ir bu-
vo palikti nesutvarkyti, be užra-
šų, be garsų. Filmai yra 16 mm
pločio.

Pernai, suėjus Prezidento 20
metų mirties sukakčiai, suma-
niau filmą sutvarkyti, ypač kai at-
sirado labai prielankus filminin-
kas, mokąs ir galįs tai padaryti,

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ —
TAIP PAT MAISTO PRODUKTAI
Licenzijuota lietuvių įmonės, registruota
U.S. Department of Justice

**COSMOS PARCELS EXPRESS
CORP.**

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
3212 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608
Telef. CA 5-1864
2439 ir 2608 W. 69 St. Chicago, Ill. 60629
Telef. WA 5-2737

DIDELIS ISPARDAVIMAS medžiagų ir kitų prekių nepa-
prastai papigintomis kainomis. Angl. kostiumams me-
džiagos, kurių kaina buvo \$18.00 dabar tik \$14.00. 100%
vilnonės kostiumams medžiagos buvo \$14.00, dabar \$10.50.
Medžiagos 5 kostiumams tik \$22.50.

NAUJIENA: Suknelėms medžiagos — nylonas kartu su pa-
mušalu.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

Kas tankmėms pavasarį žada?

Lietuvos laukų gyventojams pavasario džiaugsmas būna ke-
liolika dienų ilgesnis, negu mie-
stiečiams, nes pastariesiems di-
džiosios žylės švilpynė pavasari-
nį atgimimą į širdį įzliena tik-
tai tada, kai visi laukai iš žie-
mos stingulio yra pakirdinti vie-
verselio vyturavimo ir jo skel-
biama viltimi naujam gyvybės
tarpui jau palaiminti. Tiems dviem
pavasario pasiuntinim pragydus,
mūsų daiktų švelnumu apgarsin-
tos antelės, dryžakakliai narai su
juodais kaklaraiščiais, iškilmin-
gi kragai, naujai pasidabinę gal-
vas puošniomis šukuosenomis, ir įvai-
riagiminių kirai -- triukšmingi
plėšikai -- pavasariniais garsais
sušūina ir mūsų krašto vandenį.
Aplinkui vandenį, krūmams ir
švendrynams, nauju gyvybės
pažadu ima suopti rudai raišos,
juodgalvės nendrių starčiukės
baltom krūtinėm, bet suopia jos
taip švelniai ir tyliai, turtum
sapnuodamos praeitį metų lai-
mės žiurenimus. Kur pakraščiuo-
se augmenijos nėra, bet gausu
akmenų ir akmenukų nusėta, ten
mažasis melsvai baltas žviturio-
lis kultūpys pirmas su pavasa-
riu parskrenda ir guviai čak-
sėdamas visiems vorams, vikš-
rams ir "glūpoms" musėms žai-
bo karą skelbia; o tų prastų val-
gių be priprovų pasivalges, jis,
žinoma, pavasariškai teliuskuo-
jam vandeniu irgi pliuska pa-
saką savo. Pasaką žiauriečiams
itūn įdomia: apie tinginius kroker-
dilus, apie karštą saulę, Nilo kar-
ves, liūtų riksmą, apie rožinius
flamingus, kur tetrinėmis stilbo-
mis atogražų vandenis braidu,
apie kitus savo Afrikos draugus
ir pažintis ir apie tai, turbūt,
dar, kaip ilgai svežioje šalyse
viešėdami gyvi daiktai netenka
visų įgimtų dorybių.

Taip yra šį kovo mėnesį lau-
kuose ir prie vandens. Bet kas
pavasarinį metų žygį paskelbia
Lietuvos miškams? Kam mūsų
paukščių elgimasis nėra svet-
imas, tas greitomis savo minčių
gali būti įgundytas -- kryžia-
snapiai atsakyti. Tokias atsaky-
mas yra pačių tų paukščių sil-
lomas, nes ankstyvą pavasarį jų
švelnų, prislopintą suokimą eg-
lynų šakose galima išgirsti už-
vis dažniausiai. Katras gi, paga-
liau, iš mūsų tokiais maloniai pa-
gundai atsispirti pajėgtų? Jeigu
būsimą džiaugsmo užsakus skel-
bia šviesiai raudoni choristai ir
žalsvai geltonos choristės -- ir
tie ir tos su durpiniais sparne-
liais, tokios pat spalvos uodegy-
tėmis ir kryžiaus ženklų paries-
tais snapais, -- tai norintis jie
ir ne angelai, tikrai delno ilgu-
mo rubuliais paukštyčiai, gir-
dinti ir stebinti juos kiekvienas
šilas virsta kilnia gotiška ka-
tedra. Bet tas mūsų ramiąsias
paprūgėles ornitologai ne dovanai
žigonais vadina; o visi mes iš
patyrimo žinome, kad tos tautos
narių veiksmus kokių nors savo
vilčių pagrindais laikant, dažnai
mums išminties priauga, deja,
tikslai po susilauktų nusivylimų.

S. IVOŠIŠKIS

Kryžiasnapiai žigonais laikomi
ne tik dėl to, kad mėgsta be-
regimos priežasties keliauti iš
vieno miško į kitą, bet ir dėl
savo nieko nevaržomų, nepasto-
vių papročių. Oficialūs jų gi-
minės papratimas jiems liepia
krautis lizdus ir dėti 3-5 mažus
kiaušinėlius vasario pabaigoje ar
ba kovo pradžioje, bet neretai kry-
žiasnapių porėlė iš meilės karš-
čio pavaro kalendorių pirmyn,
pačiame viduržiemio po sniego
palčio priplota eglės šaka su-
sistandžia gily lizdą ir patelė įsi-
tupia jame kaip laiminga laukian-
tė motina. O tėvui tokios spėi-
ginės meilės metu irgi laimės
jausmo, matyt, nestinga, nes jis,
pasikopėjęs šalia jos ant šakos,
savo guvia giesmele visam miš-
kui kažką džiaugsmingai tauš-
kia. Tada ji galima išgirsti suok-
iant nuo pat aušros iki saulė-
leidžio, nes savo žmonos maiti-
nimas jam jokių rūpesčių
neteikia: Lietuvos eglės sėklin-
gų skujų savo įnamius negai-
li. Ant žalių eglės šakų tokia
kryžiasnapių porėlė -- tai ide-
alus šio krašto tautinių spalvų
derinys.

Tad kryžiasnapių giesmelės
mūsų miškams ne visada pava-
sario linksmybės žada, tai jų tik-
rais pavasario šaukliais laikyti
nei negalima. Daug patikimesne
būtų raiboji ilgutė -- mūsų miš-
kų vyturėlis, -- kuri parskrenda
bemažne kartu su savo kiek di-
desniu giminačiu -- dirvinio vie-
versiu. Tačiau, nors ilgutė mū-
sų vieversiu artima giminė, ma-
tyt, ne visi jų papročiai iš vie-
nų prosenų yra paveldėti; par-
skridusi ji ima skambiai liūliuo-
ti ir tryliuoti (mokso žmonės
ją "Lullula" ne ištyčių pavadi-
no) padangėse ir medelių vir-
šūnėse tiksliai šio mėnesio žilu-
mai miške pakankamai apsi-
vokus. Be to, ligutei miško vy-
turėlio pavadinimas ne visai net-
tinka, nes jįnai yra tiksliai pamiš-
kių ir plačių skynimų gyventoja,
beveik kaip geltonosios startos
(kurios jau nuo šio mėnesio pra-
džios kiekvieną praeitį apatiškai
klausinėja: "ar tu žinai, kur ei-
ni"), tai į miško tankmės, kurios
vienos ornitologine prasme tikro
miško sąvokai atstovauti tegai,
jos giesmės retai tenklysta. At-
kopiančiai saulelei tik pradėjus
budinti svieta, Lietuvos miško
tankmėje paukščių giesmininkų
rasti tegalima: visas žyles (iš-
skyrus ūsuotąją), iš strazdų --
amalinį ir smilginį, karvelį ul-
duką ir minėtuosius kryžiasna-
pius.

Iš tų suminėtujų kryžiasna-
pių giesmė mūsų pavasariu ne-
įtikina, iš žylių tik juodoji ir
kuoduotoji yra tikros miškų gy-
ventojos, iš tų dviejų tik juodo-
ji yra giesmininkė, bet abi jos
irgi miškų pakraščiuose dažnai
galime išvysti kartu su kitomis
jų giminaitėmis; karvelius ne
visi, tur būt, giesmininkais lai-

kyti norėsim; be to parskridęs
uldukas savo meilės žygius te-
pradeda balandžio mėnesį (ne
veltui gimęs tam mėnesiui tokį
veltui gi mes tam mėnesiui tokį
vardą suteikėme), tada tik jis
ir kukauti ima, tas jojo balsas ir-
gi ne apie pavasario pabudimą
šneka; amaliniai strazdai pas
mus dažniausiai gieda saulėtomis
rudens ir žiemos dienomis; gam-
tai kaip reikiant išpavasarijus,
jie iš kuklumo su kitais giesmi-
ninkais nerungtyniauja ir tik au-
dromėčiais vėl paleidžia savo
skardžią švilpynę, kad padūgę
miško gyviai per greitai vilties
neprarastų. Smilginis strazdas
(dėl savo triukšmingumo dar
"arasu" ir "čegždaiņu" vadinamas)
irgi yra mūsų pastovus
paukštis; iš visų strazdų jis
giesmininkas bene silpniausias,
tai jo vokaliniai papročiai dar ne-
pakankamai gerai ir susekti; an-
ra vertus, smilginiai strazdai yra
didelių sodų, parkų, beržynų ir
alksnynų gyventojai, o miškų
tankmės jie lanko tik šermukš-
nių ir ypatingai pamėgtų kadugių
uočių ieškodami -- savo ne-
laimei, nes toji silpnybė juos vi-
sus taip permirko kadugijųaro-
matu, kad svetur juos sekioja
paukščių mėgėjai ne su žitron-
nais ir atstatytomis ausimis, bet
su atkūtais divamzdžiais.

Tai iki šį pietų atskrenda di-
džioji pavasario čiulba -- straz-
das giesmininkas, -- šio mėnesio
gale ar balandžio pradžioje, Lie-
tuvos miškų tankmėms nėra kas

praneša apie visų laukų žiemos
galą. Deja, bet šiuo reikalu pa-
čios tankmės, žinoma, galėtų pa-
tikimiau atsakyti už mokslą ir
visus paukščių mylėtojus. Jei,
tačiau, mums tokia mintis atro-
do nesava, jei mūsų miškų tank-
mių be savo pavasarinio heral-
do, prabylančio kartu su pirmai-
siais pavasario pasiuntiniais lau-
kuos ir miestuos, palikti nesutin-
kame, tai kuriam giesmininkui tą
didelę garbę turime skirti? To-
kia garbė juk labai bus pelnyta,
nes, be laimėto pirmumo vaini-
ko, pirmieji sparnuoti muzikai
savo menu mus užburia kur kas
galingiau už būsimus prašmat-
niausius pavasario ir vasaros vir-
tuozus. Kokie gi tankmių gyven-
tojai dar prisidurti prie anks-
tyviausiųjų giesmininkų? Garsio-
ji pilka pečelinda (pečelundomis
prof. Ivanauskas pavadino Phyll
oscopy giminę, bet mūsų žmo-
nės tuo vardu -- pečelinda, pe-
čialanda -- dar vadina ir urvi-
nes kregždes -- atrodo, labai lo-
giškai, -- ir kuodalius kukučius,
pupučius, duodučius, ir mažylis
karaliukas nykštukas), toji nenu-
ilstamoji varpelio cintoja, gyve-
na būtinai tankmėse, bet vis dėlto
yra charakteringa miško gyven-
toja; sopančiai širdžiai nėra ga-
lingesnių vaistų už jos aukštą,
monotonišką gaidą, kuri be per-
stojo sidabru lašuoja iš jos ma-
žos gerklutės. Pavasaris, didy-
sis gaivintojas, tikrai sutiktų bū-
ti tokios džiaugsmo varpinės į
Lietuvą įlydėtas, bet, deja, pli-
ko pečelindukė, pati pirmą iš
visų pečelindų, parskrenda ne
anksčiau už strazdą giesminin-
ką.

(Bus daugiau)

RAUDONOJO VYNO VAIDINIMAS

Balandžio 10 ir 11 d. lietuvių
parapijos salėje Los Angeles sce-
nos darbuotojai suvaidino latvių
dramaturgo V. Karklino trivėiks-
mę komediją "Raudonas Vynas".
Kai kuriose didesnėse Amerikos
lietuvių kolonijose ši komedija
jau buvo vaidinama, bet Los An-
geles scenoje pirmą kartą. Kome-
diją statė, režisavo ir pats vai-
dino aktorius Juozas Kaributas,
kitus vaidmenis atliko Lita Ži-
levičiūtė, Emilis Skistimas, Jo-
nė Pėterienė ir Alfonsas Pet-
rauskas. Sceną puošniai, net
"prabangiai" dekoravo Algis Ža-
lūnas.

Per abu vaidinimus "Raudonas
Vynas" susilaukė užtenkamai jo
mėgėjų, buvo šiltai priimtas, o
lyginant su visa eile anksčiau re-
žisuotų J. Kaributo pastatymų,
šis bene buvo geriausiai pavy-
kęs linijos ir stiliaus išlaikymas.
Karklino komedija gana sunki
vaidinti, nes ji nedaug turi aki-
vaizdžios įtampos veiksmų. Jos
akcija yra vidurinė, psichologinė,
perpildyta subtilių niuansų. Kad
tragikomedija skambėtų ir veik-
tų žiūrova, čia reikalingi didelės
patirties ir talento aktoriai. Ma-
žiau patyrusiems ar tik scenos
meną bandantiems "Raudonas Vy-
nas" turėtų pavojaus per smarkiai
nugirdyti artistų ramos švieso-
je, bet panašaus pokiū nepė-

mesti žiūrovui. Iš tikro, ne vie-
nas iš scenos darbuotojų šį kar-
tą dažniau ir garsiau pats juokė-
si, negu žiūrovi. Bet Alfonsui
Petrauskui, pvz., pavyko sukurti
autentišką, nuoširdžiai išgyven-
tą ir įtikinantį tarno vaidmenį.
Kiti dalyviai taip pat buvo įdėję
daug pastangų, darbo ir ryžtin-
gumo, nors ir su ne vienais lai-
mėjimais.

Kaip pramoginė komedija,
"Raudonas Vynas", jei tik ge-
riaus išgeriamas, patiks mūsų
publikai savaitgalio laisvomis

Los Angeles scenos darbuotojai, režisuojant J. Kaributui, balandžio 10 ir 11 d. d. pastatė V. Karklinš 3-jų veiksmų komediją "Raudonas Vynas". Iš kairės: A. Petrauskas, rež. J. Kaributas, dekor. A. Žalūnas, L. Žilevičiūtė, E. Skistimas ir J. Pėterienė.

valandomis. Drauge jis parodo di-
delę lietuviško mėgėjų teatro re-
pertuaro krizę. Šis veikalas pa-
rašytas po šio karo, bet jo veiks-
mas eina Anglijoje mūsų šimt-
mečio pradžioje. Matyti, kaip lat-
vių dramaturgas stengėsi kaip
nors kopti į tarptautinę bulvarinio
teatro sferą, tik nežinia, kiek jam
tat pavyko.

Šiaip komedija gerai pritaikina
mėgėjų teatro sąlygas, labai
senoviška, protarpiais gana
brandi literatūriška, kaip lygiai
nestokojanti ir ilmonado. Geru
prancūzišku vynu ji dar neatsi-
duoda, labiau panašesnė į vokiš-
ką "Liebfraumilch".

Zorba

NEPAMIRSKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

BELAUKIANT DIDELIŲ MALONIŲ -- iš pereitame užrašė
visiems Dirvos skaitytojams persiūstos "Maldos prie šv. Antano"
-- alkanos uodo įkyrumu žirzina mintis: kas, vis dėlto sugalvojo ir ska-
tina tą keistą, iš sveiko proto žmogaus pasityčiojantį žaidimą, kad
jis trunka mažiausia kelis dešimtmečius, nepaisant karų, revoliu-
cijų ir visokių šelmyninio bei pasaulinio masto katastrofų, netgi
bolševikinių užtvary? Nes, pasirodo, net ir dabar Lietuvoj
toki patys laiškėliai irgi tebekursuoja! Ekskunigas (dabar jau bol-
ševikinio tikėjimo kunigas) J. Ragauskas pernai per bolševikinę
"tiesą" graudeno -- bėdojo ir paniekinančiu pirštu rodė tokias "re-
liginių prietarų liekanas".

Kad tai prietaras ar paprastas naivus paikumas, dėl to nėra
abejonės. Tik ar tai religinis prietaras, tai jau kitas klausimas.
Šv. Antanas čia nieko nedėtas, ir jo vardas tikriausiai be jo
žinios įveltas į tokia paiką beprasmybę.

Pranciškonai irgi skatina melstis į šv. Antaną. Jie irgi rašo
laiškus visiems Darbininko prenumeratoriams ar kitiems, kieno
adresas turi, bet ten nėra jokios mistikos: atsiųsk kelis dolerius, pa-
rašyk savo intenciją, o jie laikys mišias ir kitaip melsis į šv. Antaną
(ar ką kitą), ir viskas. Vadink tai prietaru ar šventu tikėjimu, bet
čia yra prasmė. O kokla gi prasmė "grandinėlių", kur, išskyrus
malonių pažadus ir grasymą nelaimėmis, niekas nieko apčiuo-
piamo neduoda ir niekas negauna?

Būtų galima tarti Pasaulinę Pašto Sąjungą, kad gal iš jų kas
sugalvojęs taip išdaigiškai padidinti laiškų cirkuliaciją ir paštu pa-
jamas. Taip pat ir popierio bei vokų pramonė... Žinoma, kol žaidi-
mas nėra ideliškai sėkmingas, tai vargu ar tos pramonės pajunta jo
įnašą savo apyvartoj. Tačiau, juokai juokais, o jei visi rūpestin-
gai vykdytų "grandinėlių" instrukcijas, tai popierio - vokų pramo-
nės gaminių ir pašto ženklų poreikavimas ne tik pakiltų, kaip ant
mielių, bet per ketletą mėnesių tos gamyklos sprogtų, kaip nuo
atominės bombos.

Per pirmąjį 13 dienų periodą iš vieno laiško būtų tik 13, bet
per antrąjį 13 dienų periodą jau 169, per trečiąjį -- 2,197, per ket-
virtąjį -- 28,561, per penktąjį -- 371,293... Kiekvienas 13-kos dienų
periodas "pagimdys" vis 13 kartų daugiau kaip prieš jį pasibaigęs.
Dešimtojo "trylikto dienio" metu turėtų būti parašyta ir išsiųsta
... 13 dešimtaine laipsnyje, arba beveik 138 milijonai laiškų! Jei-
gu pasaulio ekonomika tada dar nebūtų sprogsi, tai per vienuolika-
tąjį "trylikto dienio" turėtų būti parašyta ir išsiųsta apie 1,792 bili-
jonai, per dvylikąjį -- 13,296 milijonai... Toliau, turbūt jau nebėr
prasmės beskačiuoti. Jei visi žmonės taip pamištų, kaip neabejo-
tinai yra kvanktelėję tokių "grandinėlių" rašinėtojai, tai žmonijai
neilgai tereiktų "laukti džiaugsmo": visas gyvenimas taptų užtikrin-
tai paraližuotas daugiausia per 156 dienas, arba ir greičiau.

Prašo nepagalvėti "kelių centų bei truputį laiko"... Trylikai
laiškų (jei ne į užsienius) išsiųsti reikia ne kelių centų, o maždaug
dolerio, skaitant popierį ir vokus. Laiko reikia poros ar daugiau
valandų. Pradžioje -- menkinėkis, o kėtvirtam tokios "akcijos" mė-
nesy viso pasaulio raštingi žmonės jau turbūt, turėtų su antvalan-
džiais darbuotis prie maldos į šv. Antaną perrašinėjimo.

Sako, "Jau Amerikos kariai liko labai sutingę, platinda-
mi šį šv. Antano relikvijėlį". Klausimas, ar čia tik kalbinė klaida,
ar iš tiesų norėta pasakyti, kad Amerikos kariai jau taip įvelti į
šį žaidimą, kad bežaisdami (platindami) sutingo savo pareigas ei-
ti? Jei taip būtų tiesa, tai būtų aišku, kodėl ir Vietnamo karas ne-
sisėka... Galėtum pamanyti, kad, ko gero, gal jau Vietnamo komu-
nistai bus užverbavę šv. Antaną sau į sąjungininkus?

Prie Pedagoginio Lituanistikos Instituto Chicagoje, visuomenei prisidedant vieno dolerio įnašu, pradėta organizuoti parankinė bibliotekėlė, kurioj bus surinktos mokslinės knygos lietuvių ir svetimomis kalbomis Instituto klausytojų naudojimui. Į Instituto atsišaukimą jau atsiliepė didelis skaičius aukotojų ne tik su vieno dolerio auka, bet ir po daugiau. Auką prašoma siųsti Instituto išdėninkui kun. dr. J. Kubiliui, S.J., 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. Nuotraukos Bibliotekos tvarkomoji tarnyba susipažįsta su naujai įgytomis knygomis. Iš kairės: Romas Sakadolskis, Dalia Valatkaitytė, Mykolas Drunga, Šarūnas Valiukėnas, Mirga ir Milda Pakalniškytės, V. Noreikos nuotrauka

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

IDEOLOGIJŲ IŠSEKIMO AMŽIUJE

Saulius Šimoliūnas

Santaros-Šviesos New Yorko skyrius buvo surengęs viešą paskaitą tema "Ideologijų išsekimo amžiuje", kurią skaitė Metmenų redaktorius, profesorius Dickinson College, Carlisle, Pa., dr. Vyt. Kavolis, o koreferentu buvo pakviestas fotožurnalistas Vyt. Valaitis.

Tesūsirinko 30 klausytojų. Tai savotiška mūsų visuomenės abejingumo demonstracija, nors New Yorke yra priimta paskaitas ruošti ir jų klausytis.

Dr. Kavolis, savo paskaitą pradėjęs kitų pasisakymų rinktine, pareiškė, kad pragmatikai ("cool cats") užima ideologų vietas. "Atvėsusios katės" stoja ir mūsų akademinių organizacijų priekiu. Mūsų akademinių organizacijų supanašėjimas yra platesnio ideologinio išsisėmimo dalis. Turbūt, ir mūsų tarpe ideologijų išsekimo priežastys yra panašios, kaip ir visame Vakarų pasaulyje: ekonominė gerovė, aiškėjantis visų problemų komplikumas ir visų sprendimų ribotumas, ir, pagaliau, idėjinio galvavimo negyvybės. Kaip ir visame Vakarų pasaulyje, ir pas mus žmogiškai gyvos minties šiandien dūrmis ne pas profesinius ideologus, bet pas rašytojus, o ryšio su gyvenimu ieškoma politinėse bei socialinėse programose.

Moralinio jautrumo impulsą dr. Kavolis suvokia kaip spontaniškai kylantį pasipriešinimą prieš kitam žmogui daromą skriaudą. Ideologija kaip tik dažnai verčia jos vardu žmogui daryti skriaudą arba bent jos akivaizdoje tylėti ir tokiu tylėjimu daromąją skriaudą pateisinti. Moralinis impulsas turi tą pirmumą prieš bet kurią ideologiją, kad

jis protestuoja prieš visas skriaudas ir nepateisina jokios. Šitaip suprantas moralinis impulsas jungia žmones, kurie jį savyje pajunta, nepaisant jų "savumo" ar "svetimumo". Tokiu žmogumi pasitiki, neklausdamas, kuo jis tiksliai. Tikėjimo išpažinimo aktas tampa nebereikalingas, kai pajunti pasitikėjimą kito žmogaus moralinio impulso tikrumu, kai jis liudija jį savo veiksmais ir savo atsisakymu tylėti, kada reikia pakelti balsą prieš žmogui daromą skriaudą. Moralinis impulsas jungia per visas bedugnes, nes jame yra tai, kuo žmogus pasidaro reikšmingu visiems žmonėms.

Bet ar moralinio impulso pakanka visuomenei? Ar gali bendruomenė iškeisti visiems privalomas etines normas, aiškiai išdėstytas kurios nors doktrinos stubuose? Ar gali iš vidaus kalbas moralinis jautrumas tapti bent tiek visuotinis, kiek paklusnumas kolektyvo pripažintai doktrinai?

Į šį klausimą dr. Kavolis atsakė, kad moralinį jautrumą išugdyti sunkiau negu paklusnumą doktrinai, kurią remia organizuotos institucijos su savo inscenizuotu patosu ir realia galia. Tačiau žingsnis nuo paklusnumo doktrinai, kuri gali pareikalauti žmogų išduoti, į moralinį jautrumą, kuris verčia visada prieš skriaudą kovoti, yra pažanga į aukštesnį žmogiškumo laipsnį. Kaip ir kiekvienas evoliucijos žingsnis, jis yra rizikingas. Bet laimėjimas žmogiškumui yra šios rizikos vertas.

Nuo čia iškeltas klausimas tampa empirine problema: iš kur žmoguje kyla moralinis jautru-

mas, ir kaip jį pažadinti tokiu mastu, kad jis ateityje galėtų pakeisti kolektyvines ideologijas? Šiam klausimui atsakyti reikia konkrečių tyrimų, kurių daug neturime. Tačiau empiriniai duomenys jau dabar leidžia spręsti, kad moralinį jautrumą skatina žmogiškosios egzistencijos neharmoningumo pajutimas, liberalinė religinė tradicija ir gyvenimo būdas, kuriame jungiasi medžiaginė gerovė su aukštesnių išsimokslinimu.

Ar mūsų visuomenėje tradiciniai tikėjimai liberalėja, tuo gaivindami moralinį jautrumą savo pasekėjuose? Vyresnėje kartoje vyksta atvirkštinė evoliucija į tradicinių tikėjimų paviršutinišką standartizaciją ir vidinį išsekimą, o dažnai ir į suktetėjimą. Tad dr. Kavolis ir iškėlė klausimą: kuriais vyresnės kartos lietuvių moraliniais impulsais mes dar galime pasitikėti?

Jaunesnėje kartoje moralinis impulsas jautriausias ten, kur jokio tikėjimo savyje nebeapčiuopiama. Bet jie labiausiai moralinio impulso reikalingi, nes be jo jie jau nieko nebeturi. Reikia pripažinti, kad pastaruoju metu yra pasirodę moralinio jautrumo žymių jaunesniuose ateitininkų filisteriuose. Tas impulsas yra autentiškas, bet jis atrodo kilęs ne iš lietuviškos, bet amerikietiškos aplinkos, kurioje moralinis jautrumas žmogui apalamai -- ne vien saviškiui -- yra kaip pastebėjo perelais metais Studentų Ateitininkų pirminkas, kur kas gyvensnis, negu lietuviuose. Daugiausia vilčių dedama į liberalinį tikėjimą persunktą žmogiškosios egzistencijos neharmoningumo pajutimu.

Chicagos Lietuvių Operos chorvedžiai po repetitijos tariai dėl "Requiem", kuris bus atliktas birželio 13 d. McCormick teatre su Chicagos Simfoniniu Orkestru, pagerbiant Lietuvos partizanų ir visus žuvusius už krašto laisvę per paskutinius 25 okupacinius metus. Iš kairės stovi: Faustas Strolia, Alice Stephens, Bernardas Prapuolenis ir Alfonsas Gečas.

Kodėl lietuviškoji politinė iš-eivija, savo kailiu patyrusi milžinišką okupacijos ir genocido neteisybę, liko tiesiog nejautri moraliniam impulsui bet kokiuose jos tiesioginių interesų neliečiančiuose reikaluose. Dr. Kavolis spėja, kad lietuviškosios iš-eivijos autoritetinė tikėjimo tradicija ir susirūpinimas savo medžiagine gerove menkina moralinį jautrumą. Bet nemažiau svarbu, kad vadinamieji tremtiniai okupaciją ir genocidą suvokia kaip sau padarytą skriaudą, o ne kaip visuotinio žmogiškosios egzistencijos neharmoningumo dalį. Kas jam padarytoje skriaudoje pajunta visuotinį žmogiškosios egzistencijos neharmoningumą, tas reaguoja gilesniu moraliniu jautrumu kiekvienos skriaudos akivaizdoje.

Tenka dar atversti antrąją iškeltą klausimą pusę. Būtent: ar moralinio impulso užtenka pačiam individui? Ar nereikia jo psichikai ne vien jį patį įpareigojančio jautrumo kitam žmogui daromos skriaudos akivaizdoje, bet ir jam asmeniškai kalbančios sampratos apie galutinius jo paties egzistencijos tikslus? Šiuo atžvilgiu moralinio jautrumo gal ir neužtenka, ir žmogui, pasirodo, prireikia tikėjimo, nebūtinai konvencine prasme religinio.

Išvadoje: tikėjimas yra žmogaus atsakymas savo desperacijai, leidžiantis pasilaikyti tai kas žmogiška ir sunaikinimo akivaizdoje vėta perduoti kitiems.

Kas lieka ideologijų išsisėmimo amžiuje? Dr. Kavolis atsakymas: lieka liudyti moralinį impulsą savyje ir provokuoti jį visuose.

Koreferentas Vyt. Valaitis pastebėjo, kad jis kaip tik yra asmeniškai nuideologėjęs. Taip pat jis sutinka su dr. Kavoliu, kad naujoje kartoje įvykęs supanašėjimas, ateitininkai, kuriuos jis anksčiau yra buvęs, šiandien rodo jaunesniųjų sluoksnyje moralinį pagyvėjimą -- jie pirmieji mūsų visuomenėje iškėlė negrų problemą. Santaroje Valaitis įžūręs drąsos tiesai pristatytį, ateitininkuose ideologinio turinio gyvensnis pajutimas būtų akstinas žmogiškumui, bet to pajutimo dar mažai. Santariečiuose yra polinkio monopolizuoti žmogiškumo idealus, kai, pavyzdžiui, viename Santaros susirinkime buvo nubalsuota prieš prisidėjimą nors simboliniai paremti negrų žygį į Washingtoną. Tikslus ir teisingas buvo santariečių užstoijimas Antano Škėmos, kai jo kūryba ir jis pats (po mirties) buvo puolami neklaidingumo kauke prisidengusių konservatorių. Tačiau Škėma buvo "savasis". Ar santariečiai randa reikalo protestuoti prieš tikėjimo varžymą Lietuvoje? Taigi tenka būti dar atviresniais sau. Kovodami už žmogų, turime būti atviri visam gyvenimui ir visiems žmonėms.

Toliau Vyt. Valaitis suabejojo dr. Kavolio priežastimis gimdančiomis moralinį impulsą. Ar negalima vietoj skriaudos pajutimo įvesti norą sukurti ką nors vertingo? Svarbiausias mūsų uždavinys yra priversti dialogą lietuvių visuomenėje žmogaus ger-

bimo klausimais. Vietoj paniekos turėtų iškilti darbų pozityvumas.

Dr. Kavolis atsakė, kad Valaičio pažirta turi daugiau lietuviško tradicijumų, bet su išvadamis pilnai sutinka: būtent, kas reikia daryti. Niekas moralinio impulso neturi monopolizuoti nes tokio monopolio nėra.

Diskusijos persimeta į klausytojus. Vincas Rastenis paskaitą ir koreferavimą charakterizavo manifestu: kas mes esame, už ką stovime ir ką smerkdame. Kokia iš tikrųjų yra lietuvių visuomenė, dar nežinome. Spaudoje pasireiškia kraštutinumai dar nebūtinai mūsų visuomenės tikras atvaizdas. Jis dažnai prisimena dr. Kavolio jau klasišką tapusį palyginimą, kad lietuvis partizanų yra Mississippi negro brolis. Tame yra daug žmogiškos tiesos, bet broliškumas turi būti abipusis. Ar negrai pajunta ir nori pajusti mūsų skriaudas? Prezidentas Johnsonas ir visa valdžia stovi už Mississippi negrą. Tos pačios moralinės prievolės mūsų atžvilgiu jie neturi. Tad mes turime ginti lietuviškus interesus, kurie žmogiškoje plotmėje yra taip apleisti.

Dr. Kavolis oponavo dėl spaudos kraštutinumo nereprezentatyvumo. Kur yra liberaliau galvojančių pasisakymai? Valaitis nesutiko su Rastenio broliškumo samprata, kur santykis būtinai turėtų būti abipusinis.

A. Gureckas tvirtino, kad moraliniu įsipareigojimu kovotojai už laisvę tolygūs. Tuo mes ir turėtumėm grįsti savo kovą prieš komunizmą.

Dr. Kavolis sutiko, kad mūsų pirmoji pareiga kovoti už apleistą skriaudą. Kova turi eiti už žmogų ir jo laisvę. Ateitis reikia grįsti asmeniniu tikėjimu ir žmogišku solidarumu.

Diskusijose dar dalyvavo Diržys, Kiznis, Pažemėnas, Staknienė, Žoromskis ir kt.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

PASAULIO LIETUVIS -- PLB valdybos biuletenis 15 nr. (bandis). Biuletenis bendruomenės veiklos informaciniu žvilgsniu įgauna vis platesnį, vis aiškesnį vaizdą ir su šiuo numeriu, atrodo, bus įėjęs į savo tikrąsias vėžes. Dar vis pasigendama veiklėnių bendruomenininkų pasisakymų ir konstruktyvių minčių bėnės veiklos klausimais, aiškesnių ir tikslesnių gairių bėnės tikslams siekti. Šioje srityje, atrodo, dar ilgai teks pasikliauti kitų laikraščių iniciatyva. Svarbu tik, kad toji iniciatyva biuletenio redakcijos būtų tiksliai suprasta ir žmonių pareikštos mintys nebūtų priimamos tik "kabinėjimusi".

THE TEMPTATION -- Vincas Krėvė, išleido 1965 m. Maryland Books, Inc., 85-37 88th St., Woodhaven, N.Y. Library of Congress katalogo Nr. 65-17033. 102 psi. Kaina 3 dol.

AIDAI -- mėnesinis kultūros žurnalas, kovo mėnuo (3 nr.). Leidžia Tėvai Pranciškoni. Redaguoja Juozas Girnius. Adm. adresas: 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4½% DIVIDENTAI ISSIUNČIAMIS PASTU KETVIRČIAIS... INVESTMENT SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

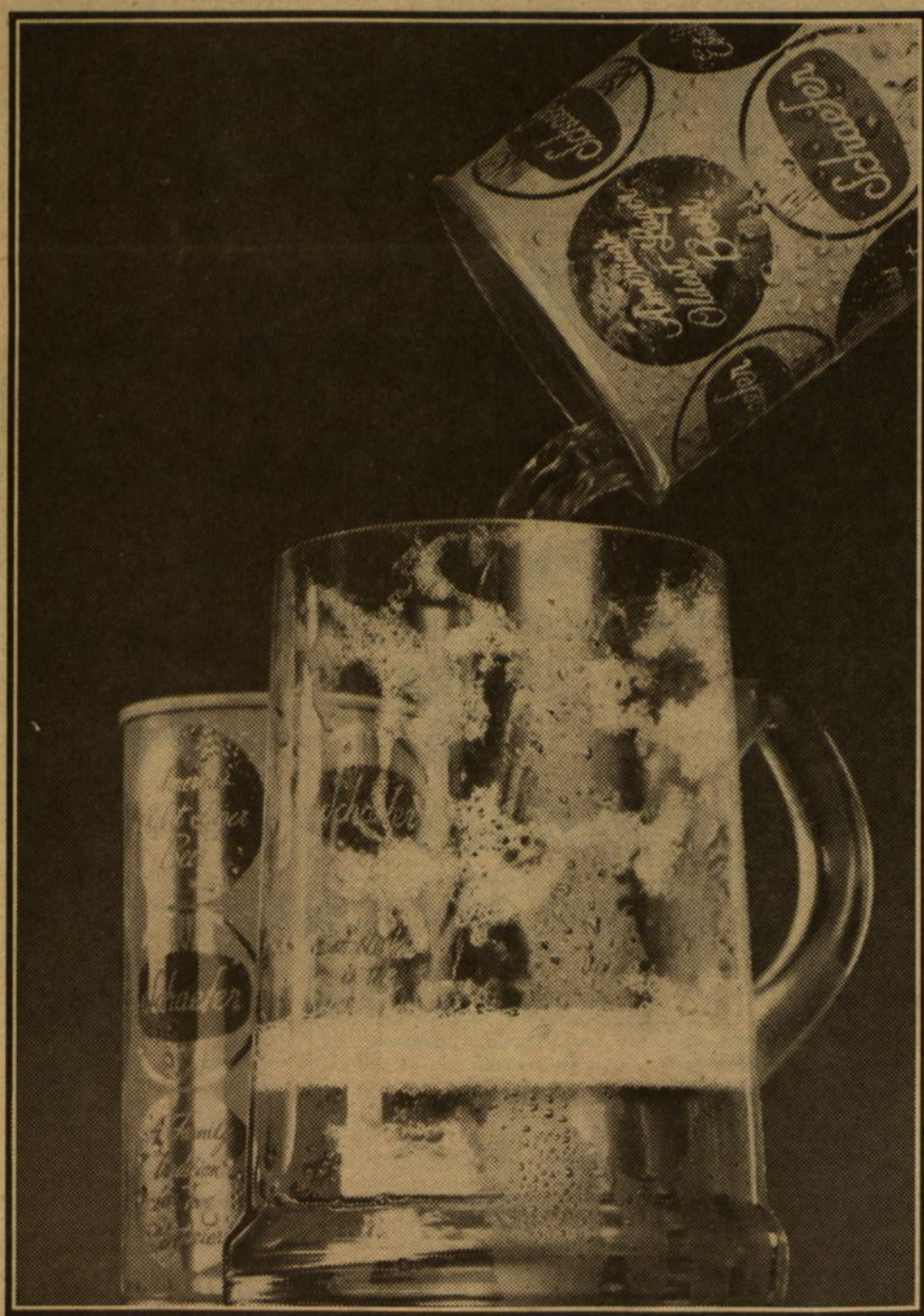
ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;

Suburban Phone: 656-6330.

Schaefer yra alus, kurį privalote turėti, jei turite daugiau, nei vieną.

Kai esate ištroškęs, pirmas šaltas alus -- bet kuris šaltas alus -- ragaujamas su pasigėrėjimu.

Bet vėliau, su antru stiklu, ir trečiu, kažko pasigendate. Kaž kaip jaučiasi nusivaldėjimas.

Bet Schaefer yra skirtingas. Malonumas geriant Schaefer niekad nepranyksta po stiklo ar dviejų.

Net troškuli nuraminus, Schaefer vistiek lieka šviesus ir stiprus. Tai yra kokybė, išskirianti Schaefer nuo kito gero alaus. Žmonės kalba, kad stiprus, šal-

tas, auksu šviečias Schaefer suteikia tą patį pasitenkinimą šaltą stiklą po stiklo ragaujant.

Jie ištikrųjų turi pirmojo alaus malonumą, jis liks ragaujant visą turimą alų.

Taigi, kodėl neišbandyti Schaefer?

Sekantį kartą, kai eisite apsipirkti, pasiimkite šesių bankų dėžutę ar dvi.

Išitinkite patys, kodėl Schaefer vadinasi alumi, kurį privalai turėti, jei turi daugiau, nei vieną.

Schaefer Breweries, New York and Albany, N. Y., Baltimore, Md.

Mokytojas Fracas Skėrys tarp Vasario 16 Gimnazijos mokinių Jūratės Jurkaitės ir Lidijos Drinkmanaitės.

FRICAS SKĖRYS DVIGUBAS SUKAKTUVININKAS

Iš keliolikos Vasario 16 Gimnazijos mokytojų vienintelis -- Fracas -- Jonas Skėrys -- yra klaipėdiškis. Balandžio 18 d. sušaukus 10 metų, kai Skėriui tenka mokytojauti Vasario 16 Gimnazijoje, buvo įdomu su juo pasikalbėti. Ne tik dėl to, kad jis Klaipėdos krašto atstovas ir atkaklus lietuvių teisių į tą kraštą gynėjas. Skėrys atkreipia dėmesį savo energija, Gimnazijos bei lietuvių aplamai vardo garšiniu vokiečių spaudoje, gyva veikla evangelikų tarpe, Vokietijos lietuvių Bendruomenės organuose, lietuvių gabenimu vasaros atostogų metu į tolimąją Norvegiją. Jis gerai pažįstamas lietuviams ir svetimtaučiams, kaip įvairių iškilnių, ypač Kalėdų eglutės, organizatorių ir kaip įvairių pareigų pranešėjas lietuvių ir vokiečių kalbomis. Dešimt metų vienoje ir svarbioje įstaigoje, tai nemažas laiko tarpas. Sveikinant sukaktuvininką buvo įdomu sužinoti

apie praeitį, veiklą Klaipėdos krašte. Jis ir papasakojo, gimęs 1919 m. liepos 2 d. Kalėnų kaime, Lauksargių valsčiuje, Pagėgių apskrityje.

Toliau Skėrys pasakoja, kaip jis 1940 m. baigęs Tauragės mokytojų seminariją, iki 1941 m. kovo mėn. mokytojaus Žemaičių Naumiestyje, taigi, šiais metais jam sukanka 25 pedagoginio darbo metai, 1941 m. jis repatriavo į Vokietiją, tačiau po septynių mėnesių vėl grįžo į gimtąją kaimą, gi 1942-1943 m. buvo mokytoju Tilžės apskr.

-- Ar neteko, kaip klaipėdiškiui, nukentėti nuo nacių?

-- Taip, tai įvyko 1943 m. liepos 7 d. Aš pasirodžiau nepatikimas nacionalsocialistinei valdžiai kaip lietuvis ir manėsi iš gimtojo Kalėnų kaimo vien dėl to, kad buvau lietuviu ir atsisakiau eiti į vokiečių dalinius. Buvau išstremtas į Thuringiją. Negalėjau gyventi Klaipėdos krašte. Anuomet nežinojau, bet vėliau patyriau, kad nacių pareigūnai buvo gavę raštą, kuriuo "Skėriui draudžiama gyventi pasienyje" ir jis nuo to pasienio tremiamas kitur. Galimas dalykas, mane būtų suėmę ir perdavę Tilžės policijai, jei ... ne geri žmonės. Mano laimel, tėvelio geras pažįstamas, Lauksargių valsčiaus policininkas Kaszėmek -- Kažemėkas mane nesuėmė, bet prašė kitą dieną, 7 val. 32 min. prisistatyti Lauksargių stotyje. Kažemėko akių užmojis turėjau įsigyti bilietą ir išvykti į nustatytą vietą Vokietijoje. Taigi, buvo policininkų, kurie norėjo padėti Klaipėdos krašto lietuviui. Tai vienas atsimintinas mano gyvenimo epizodas.

-- Taigi, ir pasilikote Vokietijoje? Gal, kaip puikiai kalbės vokiškai, įsigijote vokiečių pilietybę?

-- Kur tau ... Vokiečiai mane nepilietinio ir išdavė svetimšalių pasą. Negavau darbo ir valdiškose mokyklose. Pradžioje mokiau vaikus reparitėjant, vėliau dirbau Telefunkn fabrike tarnautoju, tame pačiame Bad Blankenburg miestelyje, dabar Rytų Vokietijos teritorijoje.

-- Atseit, pasilikote sovietų zonoje, o vėliau?

-- Karui pasibaigus dirbau įvairiose įmonėse, o 1953 m. pasitraukiau į Fed. Vokietiją ir kaip tarnautojas gavau darbo Mannheime -- Friedrichsfelde, kur ir dabar tebegyvenu. Dirbau gumos fabrike tarnautoju, o 1955 m. balandžio 18 d. pradėjau mokytojauti Vasario 16 gimnazijoje. Dėstau žemesnėse klasėse vokiečių kalbą, aritmetiką ir visose klasėse tikybą evangelikams.

-- Beje, esate evangelikų veikėjas. Ar jūsų veikla ribojasi tik Gimnazija?

-- Per visą dešimtmetį esu Gimnazijos Evangelikų Jaunimo

Naujai paskirtas Europos lietuviams vyskupas Pranas Brazys, lankydamas lietuvių kolonijas Vokietijoje, buvo sustojęs Vasario 16 Gimnazijoje. Nuotraukoje vysk. P. Brazys tarp gimnazijos mokytojų. Pirmoje eilėje iš kairės sėdi: Krivickai, H. Motgabienė, kun. Br. Liubinas, vysk. Brazys, tėv. A. Bernatonis, Tamošaitienė ir Povilavičiai.

Ratelio vadovas ir tiek pat laiko išbuvau Liet. Evangelikų Liuteronų Vyriausiosios Bažnyčios Tarybos nariu Išeivijoje. Rašau ir evangelikų spaudoje. Dar palaikau ryšius su vokiečių evangelikų bažnyčia ir su evangelikais laisvajame pasaulyje.

-- Tai jūsų "evangelikų" veikla, bet, kaip lietuvis, klaipėdiškis, tamsta nevengiate ir bendruomenės?

-- Teisingai, esu klaipėdiškis, tad gal dėl to nepriklausau jokiai partijai. Nuo 1959 m. esu PLB Vokietijos kr. Tarybos narys, gi 1959 -- 1963 m. kaip tos Tarybos įgaliotinis, priklausau PLB Seimui. Nuo 1962 m. vienerius metus buvau Vokietijos Kr. Valdybos nariu. Visuomenės darbu domėjau ir Lietu-

voje -- buvau Šaulių sąjungoje ir Jūros skautų tarpe. Nuo 1944 m. priklausiau Lietuvių Sąjungai Berlyne. Noriu pastebėti, kad savo noru buvau atsisakęs Umsiedlerio (repatrijanto) teisių ir todėl mano pavardė buvo patekusi į Gestapo rankas.

Fracas Skėrys dar pasakoja, kaip jis kontaktuoja vokiečių žurnalistus. Iš tikrųjų, tai kukliai pasakytą, nes Skėrys -- retas pavyzdys, kaip reikia sugebėti palaikyti nuolatinį ryšius su spauda, laikraštininkais. Jis palaiko santykius su svarbiausiu laikraščiu Heidelberge, Mannheime, Frankfurte, Karlsruheje, Weinheime ir kitur atstovais. Pasekmės tos, kad įvairių iškilnių Vasario 16 Gimnazijoje dienomis atsilanko visas būrys lai-

kraštininkų ir kitomis dienomis jau pasirodo platūs, gausiai iliustruoti straipsniai ne tik apie Gimnaziją, jos tautinių šokių grupės šaukų pasirodymą, bet ir apie lietuvių, jų likimą, krašto okupaciją ir kt. Tuo būdu vyksta tautinio propagavimo darbas. Dėl tų ryšių su spauda Skėrį tenka ypatingai sveikinti.

-- Ar nepavargot kasdien keliolika kilometrų bevažinėdamas į pamokas, ar nenubosta važioti vasarą vaikus į Norvegiją atostogų šeimose praleisti, gal įgrįso ir mokytojo darbas?

-- Kaip matote, dirbu toliau ir nenoriu kuo nors skystis. Kaip lietuvis, kaip klaipėdiškis, kaip evangelikas jaučiu atliekams naudingą tautai darbą.

Vyt. Alseika

VOTE YES ALL 4 MAY 4

Už DARBĄ ir PAŽANGĄ OHIO

UŽ NEPADIDINTUS MOKESČIUS!

A. SMETONOS MINĖJIMAS ANGLIJOJE

Nottinghame minint Prezidento A. Smetonos mirties sukaktį, Kalba D. Dainauskas, Kairėje stovi J. Mazlauskas, Dešinėje: N. Grukauskaitė, T. Zavaickaitė, E. Zavaickienė, G. Valterytė ir B. Jasiukevičiūtė. Minėjimą rengė LTS Nottinghamo skyrius.

Lietuvių Tautinio Sąjūdžio Nottinghamo skyrius, vadovaujamas Jono Galbuogio, suruošė gražų ir prasmingą prez. A. Smetonos mirties paminėjimą. Savo buvusiam šefui pagerbti, skautės ir skautai dalyvavo su vėliavomis.

Minėjimą atidarė skyr. pirm. J. Galbuogis, iškeldamas mintį, kad minima vieno žymiausio lietuvių tautos ir valstybės vyro 20 metų mirties sukaktis.

Paskaitą skaitė svetys iš Manchesterio, D. Dainauskas. Vedamoji mintis: "A. Smetona -- Lietuvos simbolis". J. Mazlauskas skautų vardu tarė širdingų žo-

džių didžiajam lietuviui.

Sugiedojus himną iš išnešus vėliavas, skautiškasis jaunimas pravedė meninę dalį. Skambėjo dainos, žavėjo sakomi eilėraščiai, o Zinkus tą progą parodė spalvotą iš skautų gyvenimo filmą.

Baigiant programą Žavadskienė su savo talkininkėmis visus vaišino lietuviškais užkandžiais. Dalyvavusieji liko dėkingi rengėjams už įdėtą triūsą ir pasišventimą.

Sekmadienį buvo laikomos šv. Mišios už vėlionio A. Smetonos vėlę. Ypatinčiai gražų pamokslą pasakė apie prez. A. Smetoną kun. J. Kuzmickas.

D. Dainutis

ISSUE NUMBER

1

Siekiama išaiškinti valstijos garantijų teisėtumą Ohio kolegijų studentams. Pati valstija neduoda paskolų, -- tik įprastos bankinės įstaigos tai daro, valstijai garantuojant 80 centų iš dolerio, jei paskola nebūtų gražinta. Tą programą įteisinus 1961 m., The Ohio Higher Education Assistance Commission paskirstė 7146 tokių garantuotų paskolų -- ir tik 5 jų buvo negražintos. Ohio yra viena iš 17 valstijų su tokia programa, siekiant padėti studentams siekti aukštesnio mokslo. Issue Number 1 reikalinga išaiškinti tos programos teisiniam statusui, nes 1964 Ohio Vyr. Teismo sprendimas suabejojo tokių paskoloms garantijų konstitucingumą.

ISSUE NUMBER

2

Galite didžiuotis Ohio ūkinio vystymosi raida -- pastatai mokykloms, pramogoms aikštės, turime puikiausių plentų tinklą visoje valstybėje. Issue Number 2 ves mus ta kryptimi ir toliau, suteikiant 50 naujų aerodromų apskrityse, kurios jų dar neturi... suteiks galimybes statyti pradžios, vidur. ir aukštojo mokslo mokyklas ir technikos institutus... leis išspręsti jaunimo, sveikatos ir pramogų klausimus... išplės vandenietikio ir kanalizacijos vamzdžių tinklą, kad pritraukti pramonę. Šis \$290 milijonų bonų klausimas suteiks lėšų būtiniesiems reikalams -- kartu ir duos ohaiečiams darbų jau dabar.

ISSUE NUMBER

3

Mes privalome paskirstyti Aukšt. Rūmų atstovavimą Ohio pagal "vienas vyras, vienas balsas" taisyklę -- visos valstijos privalo tai padaryti pagal US Vyr. Teismo sprendimą. Kad išlaikyti tokią paskirstymą, privalome už tai pabalsuoti. Jei ne, tai federaciniai Teismai įsikiš ir patys primes savo tvarką. Kiekvienas atstovas reprezentuos apie 70,000 Ohio gyventojų pagal Issue Number 3. Gyventojų skaičius bus išeities tašku ir kontroliuojančiu faktorium paskirstyme. Čia ir iškyla "vienas vyras, vienas balsas" išsireiškimo esmė. Ohio Senato paskirstymas neličiamas, nes esamieji metodai priimtini US Vyr. teismui.

ISSUE NUMBER

4

Darbai ir pažanga didele dalimi priklauso nuo sugebėjimo pritraukti naujas bendroves į Ohio arba praplėsti jau esamas. Tačiau negalime konkuruoti su kitomis 43 valstijomis, turinčiomis pramonės finansavimo planus, kurių mes neturime. Tuo būdu prarandame 300 mil. dol. algoms. Per paskutiniuosius 18 mėnesių 42 didesnės bendrovės, parodę susidomėjimą Ohio vietomis, nutarė kurti kitur, dėl neturėjimo tos programos. 92 bendruomenių pagerinimo organizacijos pasiruošę veikti, tačiau jos lieka užblokuotos. Tai kaštuoja mums darbais ir pajamomis. Pramonės finansavimo programa buvo paruošta paskut. Gen. Assamblėjoje. Dabar lieka pabalsuoti už Issue Number 4, kad pastumėmus tą akciją... kuri suteiks darbų augančiam gyventojų skaičiui.

Vote YES
ISSUE NUMBER

1

Vote YES
ISSUE NUMBER

2

Vote YES
ISSUE NUMBER

3

Vote YES
ISSUE NUMBER

4

• Pasukim laikrodžius! Balandžio 25 d. rytą (sekmadienį) nuo 2 val. oficialiai pradeda veikti vasaros laikas. Patartina jau šeštadienio vakare laikrodžius pasukti vieną valandą pirmyn.

• Adv. Julius Smetona, Baldwin Wallace College vadovybės kviečiamas, balandžio 23 d. (penktadienį), skaitys paskaitą tos mokyklos studentams tema "Lietuvos praeitis, dabartis ir ateitis".

Paskaitoje numatyta peržvelgti Vorksvos ir Žalgirio mūšiai, Vytauto Didžiojo ir Jogailos asmenybės, unija su Lenkija, Nepriklausomybės laikotarpis ir bolševikų okupacija.

Kalbant apie ateitį, bus iškeliami idealizmo nykimas šiais laikais ir pastangos tam idealizmui atstatyti.

Paskaita bus pajvairinama paveikslų ir muzikos pavyzdžiais.

• "TETA IŠ AMERIKOS", komedija, bus suvaidinta šv. Jurgio parapijos salėje, 1965 m. gegužės 15 d. 7:30 v.v. Vaidina Detroito Dramos Mėgėjų Sambūris.

PARDUODAMAS NAMAS

Puikus 6 kamb. colonial. 1½ vonios kamb., pramogoms kambarys rūsy. Arti gero susisiekimo, krautuvų (Lake Shore Blvd., E. 185 gt. ir Nauja parapija). Parduoda savininkas! Tel. IV 1-3140.

(46-47)

Vysk. Valančiaus mokyklos tautinių šokių grupė, kuri pasirodys mokyklos Tėvų Komiteto ruošiamo baliaus programoje balandžio 24 d. šv. Jurgio parapijos salėje. Šokių grupę vadovauja I. Stasaitė ir A. Gelažytė. Baliaus metu šokių grupė pasirodys su nauja, Liudo Sagio specialiai paruošta, programa, V. Pilodžinsko nuotrauka

KODĖL IR KAIP BALSUOTI

Gegužės 4 d. keturi atskiri klausimai iškils balsuotojų apsisprendimui. Tie klausimai -- (Issues) reikalingi paaiškinimo.

ISSUE NUMBER 1

Tai liečia paskolas studentams. Teismai suabejojo valstijos duodamų garantijų teisėtumu. Valstija, mat, garantuoja privačiai duotų paskolų 80%. Balsuojant už Issue Number 1, tolimesnis garantijų ir paskolų klausimas būtų išspręstas teigiamai. Reikia atsiminti, kad iki šiol išmokėta apie 5 mil. dol. paskolomis virš 4000 studentams. Tai didelė parama mokslus siekiančiam jaunimui. Tenka pastebėti, kad balsuojant už šį klausimą, nebus paliečiami ir pakeliami esami mokesčiai.

ISSUE NUMBER 2

Šiuo klausimu siekiama išleis-

ti 290 mil. dol. bonų būtinai mokyklų, poilsio vietų, aerodromui ir kt. statybai. Tai suteiktų žymią sumą 5 metų planui toms statyboms vykdyti, taip pat, nepakeliant mokesčių, o už bonus apmokant iš išdo toms statyboms skiriamų pinigų. Tuo būdu visi planai būtų žymiai pagreitinai.

ISSUE NUMBER 3

Čia jau ne piniginis, o daugiau politinis klausimas. Liečia atstovavimą Ohio Aukšt. Rūmuose. Šiuo metu turimų 137 atstovų skaičius pakiltų iki 140. Tinkamo pagal gyventojų skaičių atstovų paskirstymo reikalauja ir teisingumo institucijos.

ISSUE NUMBER 4

Šiuo klausimu teigiamai pasisakyti verčia valstijos ūkiniai motyvai. Reikia, kad būtų perimtos, sutvarkytos, parduodamos

ar išnuomuojamos pramonė ir prekybai tinkamos patalpos ir pastatai. Buvo laikas, kai daugelis ūmonių apleido šią valstiją. Būtina planingu finansavimu ir visų sąlygų pagerinimu pritraukti daugiau pramonės ūmonių, kad kuo daugiau žmonių gautų darbus. Praeitais metais Pensilvanijos valstijoje tokio plano finansinė parama (išskyrė 411 naujų ūmonių, suteikiant darbų 57.000 darb., Ohio gi per tą laiką prarado 42 stambias ūmones. Tokiu būdu šis klausimas nekelia abejonių ir Ohio ateitis reikalauja, kad visi pasisakytų už Issue Number 4.

• Lithuanian Women's Club gegužės 1 d., šeštadienį, 7:30 val. vak. šv. Jurgio parapijos salėje rengia savo metinį pobūvį — kortavimo vakarą. Bus paruošta skanių užkandžių, malonių staigmenų. Bilietus tam vakarui jau dabar galima įsigyti, skambinant Mrs. John Gazer — KE 1-1264 ar Mr. William Mack EV 1-9169. Vakaro pelnas bus skiriamas labdaros reikalams.

CLEVELANDO PILĖNŲ TUNTO ŽINIOS

Tunto medelių sodinimo iškyla įvyks balandžio mėn. 24 d., šį šeštadienį, North Chagrin parke, prie Sunset ežerėlio (ten kur buvo praeitais metais). Visi tunto skautai renkas 2 val. p.p. punktualiai prie Naujosios parapijos salės. Kuriems arčiau vyksta tie slai prie ežerėlio. Reik pasiimti kastuvėlius ir neperšlampamus batus, vykstanta bet kokiam orui esant. Skautų tėvelius prašome dalyvauti ir padėti skautus nuvežti į parką. Prašoma skambinti v.s. J. Juškėnui, telef. YE-2-6019 ar s. Vl. Bacevičiui, telef. MU 1-6509, kurle rūpinasi šios medelių sodinimo iškylas pasisekimu!

Balandžio 25 d. minėsime šv. Jurgio, pasaulio skautų patrono dieną. Visi tunto skautai uniformuoti renkas 10:15 val. ryto šv. Jurgio parapijos salėn. Dalyvausime pamaldose, po pamaldų, 11:45 val. įvyks tunto sueiga. Visiems tunto skautams ir vadovams dalyvavimas būtinas. Skautų tėveliai maloniai kviečiami dalyvauti sueigoje.

Gegužės 1 d. St. Clair Recreation Center salėje bus tunto sporto šventė, Pradžia 2 val. p. p. Guminiai sporto batukai privalomas apavas visiems sporto šventės dalyviams. Šioje sporto šventėje dalyvaus Detroito Baltiesos Tunto skautai, Programoje: kvadratas (vilkiukams), tinklinis krepšinis ir stalo tenisas (skautams ir vyčiams). Smulkesnį informaciją suteiks Tunto sporto vadovas Leonas Melsbakas, telef. 371-5846 arba vienetų sporto vadovai Šardnas Lazdinis telef. CE 1-8714, Vytenis Gatautis, telef. 932-0133, Jonas Grigaliūnas, telef. HE 1-8999. Vakare

Čiurlionio namuose, globojant v.s. Pr. Karaliui ir Tunto Tėvų Komitetui, bus pasilinksminimas, Pradžia 7:30 v.v. sesės skautės ir lietuviškasis Clevelando jaunimas, kviečiamas gausiai dalyvauti.

Pilėnų Tunto vasaros stovykla, Tunto vadijos nutarimu, bus nuo liepos 24 d. iki rugpjūčio 8 d. -- prie Pymatuningežero, Norintieji važiuoti stovyklon, registruojasi pas tuntininką Vyt. Jokūbaitį MU-1-9143, pavad. Vyt. Civińska, telef. 481-6522 iki liepos 18 d.

Pavasario 2-jų dienų iškyla numatyta birželio 11-13 d. So. Chagrin parke. Skautai norintieji dalyvauti, registruojasi pas vienetų vadovus, iki birželio 6 d. Tuntininkas

PARDUODAMAS NAMAS

3 miegamųjų bungalow, tarp Lake Shore Blvd. ir E. 185 gt., prie Naujosios parapijos. Namas labai gerame stovyje. Garažas.

Teirautis REY NAUSNER PO 1-5070 WH 4-4411 (44-47)

• Kaip palikti namus šeimai be skolos, nelaimės atveju. Teiraukitės pas V. Giedraitį 944-6835 ar Z. Obelenį 531-2211.

• Ieškoma moteris vaikų priežiūrai. Tektų gyventi kartu. Reikalinga anglų kalba. Geras atlyginimas. Rekomendacijos. Tel. WY 1-2828. (47-9)

REIKALINGOS MOTERYS

Mokinės prie siuvamų mašinų

Mokins kvalifikuotus asmenis mūsų įmonės darbui. Darbas pastovus ir teikia akordinio darbo uždarbį.

Kreiptis nuo 8 val. iki 5 val. p. p. nuo pirmadienio iki penktadienio.

JOSEPH & FEISS CO. 2149 West 53 St. Tel.: 961-6000.

Skaityk ir platink DIRVĄ

ATSILANKĘ Į DIRVĄ

6907 Superior Ave.,

rasite ne tik naujausių ir seriau išleistų lietuviškų knygų, bet yra gausus pasirinkimas plokštelių, rankų darbo medžio drožinių, audinių ir gintaro išdirbinių.

Istaiga atdara kasdien iki 5:30 val. vak., šeštadieniais iki 2 val. p. p.

LIETUVIŲ SALĖ-SVETAINĖ

6835 Superior Ave., Cleveland, Ohio Tel. EX 1-1143

Tai sava, lietuviška pastogė įvairiems parengimams, koncertams, susirinkimams, parodoms, vaidinimams, šokiams rengti.

REMDAMI SAVUS — REMIATE SAVE.

KLAUSKIT MUS

kaip sutaupyti perkant naują automobilį

Ikeičiate seną automobilį? Ikeičiate už geresnį automobilį?

Finansuokite pirkinį su mažų nuosimčių paskola iš The Cleveland Trust Company.

Tuo būdu sutaupsite didesniam modeliui ir visiemis reikalingiems priedams, sudarantiems vairuotojui tiek malonumo. Tai atsielskite mažinant išlaidas su Cleveland Trust paskola.

Prieš perkant automobilį, sustokit artimiausiam Cleveland Trust banke. Tik tada, patyrę, kad padarėte gerą pirkinį su paskola, padarysite dar geresnį pirkinį renkant automobilį. Su gautais pinigais būsite pasiruošęs sprendimui.

Cleveland Trust skolina daugiau pinigų didesniam skaičiui žmonių, negu bet kuris kitas bankas valstijoje.

Klauskit mūsų. Mes mėgstame sakyti "taip".

Kai reikia pinigų... klauskit Cleveland Trust Ohio didžiausias bankas

Naturally SUPERIOR SAVINGS

13515 EUCLID AVE. 6712 SUPERIOR AVE.

HOME and REMODELING LOANS

INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185th St. KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Inž. K. Oželis perrinktas LAS pirmininku. Balandžio 10 d. Chicagoje įvykusiame Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Seniūnų Tarybos suvažiavime buvo išrinkti nauji Sąjūdžio valdomieji organai. Pirmininku perrinktas inž. K. Oželis neužilgo sudarys naują valdybą, gi Seniūnų Tarybos pirmininku išrinktas L. Virbickas, pavad. S. Jakubickas ir sekr. P. Adomaitis. P. Mašalaitis išrinktas garbės teismo pirm., o B. Navickienė kontrolės komisijos pirmininke.

• Ričardas S. Pauliukonis, Ryan Industries Inc. Clevelande užimęs Cryogenic Refrigeration Systems Manager vietą, parašė ir jo įmonė išleido leidinį "Transport Refrigeration Data". Tai 54 psl. leidinys, skirtas naujoms atšaldymo ir užlaikymo sistemoms nagrinėti transportacijoje. Tai ypatingai svarbu maisto ir kitų greit gendančių produktų pervežimui.

• Vytautas Abraitis, ALT S-gos pirmininkas, kalbėdamas Chicagoje Vasario 16 dienos minėjime, labai šiltai atsiliepė apie Lietuvii Fondą ir visus ragino jį remti. Po kalbos jam tuoj padėkojo LF Valdybos pirm. Teodoras Blinstrubas žodžiu, o vėliau Tarybos pirm. Dr. Antanas Razma raštu.

• Lietuvii Fondo Valdyba prašo LF narių, kurie yra pakeitę savo adresus, skubiai jai pranešti savo naujuosius adresus.

Per paskutinius metus keli Lietuvii Fondo nariai atsiskyrė su šiuo pasauliu. LF Valdyba prašo jų teisėtų įpėdinių skubiai jai pranešti savo vardus — pavardes ir adresus. LF narių sąrašuose mirusieji nariai yra atžymimi atmintinio įrašo priedu ir su nurodymu, kas juos atstovauja. LF narių suvažiavime mirusieji nariai norima tinkamai pagerbti.

Lietuvių Fondo Valdybos adresas: 7243 So. Albany Ave., Chicago, HL 60629.

• LB Waukegano apylinkė sėkmingai veda LF vajų ir per Valdybos išdėtinę Viktorą Raulinaitį per trumpą laiką LF prisiuntė aštuonis naujus narius ir kelis dalinio išmokėjimo pasižadėjimus. Waukegano apylinkė jau seniai yra LF nariu su \$1000.00 įnašu.

• LF vadovybė iš 1964 metų pajamų įvairiems lietuviškiems reikalams pa-

skyrė \$5,500.00. Šį kartą ir lietuvių spaudai, talkininkaujančiai Lietuvii Fondui augti, paskirta \$400.00. Tikimasi, kad ateity šiam reikalui skiriama suma bus žymiai didesnė. Neužilgo pinigai bus išmokėti.

NEWARK

• LB Newarko apylinkės valdyba Lietuvos okupacijos 25 metų minėjimą rengia birželio 6 d., 12 val., sekmadienį, parapijos salėje, kampas Adams ir New York gatvių.

• ALT S-gos Newarko skyriaus metinis susirinkimas įvyks Kazio Trečioko raštinėje, 311 Walnut St., Newark, balandžio 29 d., 7:30 val. vak. Visi nariai maloniai prašomi dalyvauti.

• Jonas Lelešius, dar prieš 1-mą Pasaulinį karą atvykęs į JAV iš Marijampolės apskr., ilgokai sirgęs prieš porą mėnesių mirė. Dabar mirė ir jo žmona Gertruda Lelešienė. Abu buvo geri lietuviai.

DETROIT

TALENTŲ VAKARAS

Ilgai lauktas talentų pasirodymas jau čia pat, Taigi Atvely-

kis, balandžio 25 d., 3 val. p. p. Lietuvii namuose yra didelė ir prasminga mokyklinio jaunimo šventė, į kurią visi kviečiami atvykti. Ypatingai visas Detroito ir jo apylinkių mokyklinis jaunimas, tėvai ir visuomenė. Panašaus pobūdžio pasirodymas mūsų kolonijoje, berods, bus bene pirmasis. Detroito liuanistinė mokykla ir tėvų komitetas ryžosi sudaryti progą jauniems talentams pasireikšti lietuviškoje aplinkumoje, paskatinti juos tobulintis įgimtuose gabumuose.

Rengėjai labai prašo visuomenės neapvilti ką tik pradedančių reikštis talentų ir laukia visų gausiai atsilankant. Norėtųsi, kad šis pasirodymas būtų gera ir sėkminga įžanga ir tolimesniems tokio žanro jaunimo pasirodymams.

Iš patikrintų talentų pažymėtina, kad turime ir gerų pianistų, kurios jau sugeba interpretuoti Beethoven'o, Chopin'o ir Schumann'o kūrinius. Bus ir gerų šokėjų, kurios atliks gerai paruoštus ir įdomius šokius. Akordeonistai irgi pasirodys nuotaidingais dalykais. Pažymėtinas valų karaliaus Johann Strauss valų popuri ir kiti. Bus ir trombono solo ir piano duetai ir akordeono su gitara duetas. Nepamirštas ir lietuviškas žodis ir jo menas, kuris bus pademonstruotas deklamacija ir savo knrybos skaitymu.

Pabaigoje pasirodys ir mokiinių choras, kuris sudarytas iš penkto, šešto, septinto ir aštun-

DIRVOS NOVELĖS KONKURSO PREMIJOS ĮTEIKIMO AKTAS

ir

BALIUS

įvyks gegužės 8 d., 7:30 v. v., šeštadienį, Balio Pakšto salėje, 2801 West 38th Street, Chicagoje.

Programoje: įteikimo aktas, meninė dalis, vakarienė ir šokiai. Meninėje dalyje dainuos Natalija Aukštuolienė, akompanuojant muzikui Antanui Kalvaičiui. Aktorė Eglė Vilutienė skaitys ištraukas iš premijuotos novelės.

Šokiams gros BALIO PAKŠTO orkestras.

Įėjimas su vakariene \$5.00 asmeniui.

Staliukus užsisakyti (iki gegužės 5 d.) pas Bronę Paplėnienę, 5647 So. Wood St., telefonas RE 7-8186 nuo 6-9 v. v. ir pas Eleną Matutienę, 2022 West 51st St., tel. PR 8-4236.

RENGIMO KOMISIJA CHICAGOJE

Lietuvių Dantų Gydytojų Sąjungos narės Chicagoje ruošiasi koncertui - kartūno baliui, kuris įvyks šį šeštadienį balandžio 24 d., 7:30 v.v. Chicagoje Jaunimo Centre. Meninę programą išpildys solistė Nerija Linkevičiūtė. Šokiams gros Neolituanių orkestras. Nuotraukoje sąjungos narės po pasitarimo baliaus reikalais. Sėdi iš kairės: Gardinienė, Paulėnienė, Rimkienė, Barzdūkienė, Bačinskienė, Bakaitienė, Džulienė, Butikienė, Rymantienė, Polikaitienė, Matulionienė. Stovi: Vaitaitienė, Ruibienė, Mačiūnikienė, A. Gulbinsko nuotrauka

to skyriaus mokinių. Taigi visi vyresnių skyrių mokiniai irgi privalo dalyvauti kaip programos atlikėjai. Tėvai prašomi savo vaikus laiku pristatyti, kad programą pradėtume punktučiai. Pertraukų metu atsilankę galės pasivaikščioti, o po programos duosime ir mažiesiems pažaisiti jų mėgiamus žaidimus ir ratelius. Taigi, visi iki malonaus pasimatymo Lietuvii namuose. St. Šližys

BALFO VAJUS

Detroito Balfio skyriaus skelbiams lietuviškų vadovėlių, lietuviškų knygų, lietuviškų plokštelių, padėvėtų, bet dar gerų, moteriškų ir vyriškų batelių vajų, baigsis gegužės pirmą dieną, per Balfio rengiamą vakarą. Kviečiame Detroito visuomenę peržiūrėti savo spintas, Galbūt ne vienas suras užsigulėjusių gerų daiktų, tinkamų naudojimui. Jei knygos perskaitytos, jei plokštelės atliekamos -- perleiskime jas Pietų Amerikos ar Lenkijoje gyvenantiems lietuviams pasinaudoti. Balfas sudarė gerą progą minims dalykus pakeisti naujomis knygomis, naujomis plokštelėmis ar naujais bateliais.

Čia suminėmus dalykus prašome atsinešti gegužės pirmąją į Balfio rengiamą vakarą, į Lietuvii namus, nes čia Balfio atstovai priiminės. Kam patogų, prašome įteikti Gaivos ar Neringos krautuvėse: jų savininkai sutiko pasitarnauti ir jiems priklauso Balfio padėka.

Tikimės, kad į Balfio kvietimą mielos detroitietės nuoširdžiai atsilieps ir išalkusius dvasinio peno lietuvių pasotins. Jei kas norėtų pinigais prisidėti prie šio vajeus, tai ten pat vakaro progą galės įteikti ir įsirašyti į sąrašą.

Balfio 76 sk. Vald.

FLORIDOS LIETUVIAI

Šių metų pavasarį nutarėme pavažinėti po Floridą ir jos lietuviškas kolonijas. Nuvykome į Miami Atlanto pakraščiais. Sugrįžti pasirinkome Gulf of Mexico pakraščius. Prieš 20-30 metų teko keletą kartų pasivažinėti po Floridos vietas. Prisimenant tuos laikus, matosi labai didelis skirtumas.

Didesniuose centruose, kaip

kutinėje vietoje. Veikia keli bendrinių organizacijų skyriai, kaip A. L. Tarybos, A. L. T. Sandaros, BALFO, JAV L. Bendruomenės, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje ir kt. vietinio pobūdžio organizacijos, per kurias palaikoma gyva lietuvių savų tarpe.

Į Floridą suvažiuoja iš visų JAV kraštų lietuviai, daugiausia jau senesnio amžiaus, įvairių pakraipų bei įsitikinimų ir profesijų žmonės. Visi čia gražiai sutaria ir bendrais Lietuvos bei lietuvių reikalais bendradarbiauja. Komunistai veikia atskirai ir kaip paprastai Lietuvos ir lietuvių nenaudai.

Buvo labai malonu susitikti su daugeliu pažįstamų ir nepažįstamų, kurie yra susirūpinę lietuviška veikla ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymu.

A. S. Trečiokas

BAIGĖSI TAUTINIŲ ŠOKIŲ MOKYTŲJŲ KURSAI

Balandžio 11 d. Chicagoje baigėsi tautinių šokių mokytojų kursai, kurie prasidėjo š.m. sausio 7 d. Kursus surengė LB Chicago apygardos valdyba kad parengti tautinių šokių mokytojų liuanistinėms mokykloms ir kitoms lietuviškojo jaunimo organizacijoms. Tokių mokytojų dabar jau čia nemaža stoka.

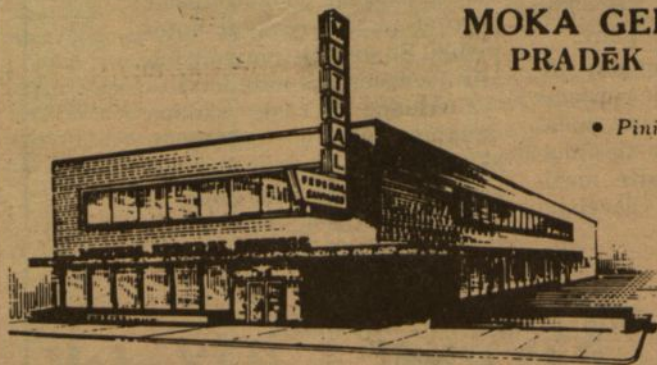
JAV LB Chicago apygardos valdyba surengė tautinių šokių mokytojų kursus, kurie tęsėsi nuo sausio 7 d. iki balandžio 11 d. Nuotraukoje iš kairės sėdi: spaudos atstovas Alb. Valentinas, akordeonistas Vyt. Gutauskas, kursų mokytojos Fr. Gramontienė, Aldona Martienė, Nijolė Pupienė, kursų koordinatorius Juozas Šliajus ir kursų lankytojai. V. Noreikos nuotrauka

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS! PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti. juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Buvusį bendradarbį VISVALDĄ MASIULĮ ir jo šeimą — mirus brangiam tėvui

A. + A.

BOLESLOVUI MASIULIUI, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Bartkus Eugenijus Karalis Česlovas
Čelkis Petras Petkūnas Juozas
Gilius Jonas Prapuolenis Marius
Jokubauskas Edv. Rimas Alfonsas
Jurkūnas Jonas Šulaitis Juozas

Brangiam tėvui

A. + A.

BOLESLOVUI MASIULIUI

mirus — jo sūnus VISVALDĄ ir ERDVILĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame

Aldona, Dalia ir Juozas
Šulaičiai